

Domoljub

V Ljubljani 28. avgusta 1940

Leto 53 • Štev. 33

Obletnica

Dne 26. avgusta bo vedno znamenit dan v zgodovini notranjega življenja naše države. Lansko leto 26. avgusta je bila napravljena sprava med Srbi in Hrvati in je tako prišlo do sporazuma med dvema narodoma, ki govorita in pišeta isti jezik, ki pa sta po svoji zgodovini in veri močno ločena drug od drugega. Ta dan bo mejnik v razvoju naše države, ki bo mejil dobo od prevrata trajajočega centralizma od doba, ko si bratski narodi v svoji novi državi sami po svoje urejajo svoje domače razmere. 26. avgusta 1939 je zadobil centralizem v naši državi smrtni udarec. Zmagalo je načelo federativno urejene države. Vsi, ki smo se leta in leta borili proti pretiranemu centralizmu, ki smo morali gledati njegove pogubne posledice, ki smo s strahom čakali, kaj bo iz te države, če jo bo centralizem naprej uničeval, vsi ti smo imeli na dar sklenjenega sporazuma med Hrvati in Srbi vesel občutek, da je napravljen ogrožen korak naprej k pravilni ureditvi naše države in tako za boljšo bodočnost vseh prebivalcev te države, tudi nas Slovencev.

Mnogo stvari se hitro pozabi. Kar je bilo nekaterim pred enim letom silno važno, to je danes po novih dogodkih v njihovem spominu malenkostna stvar, ali pa čisto pozabljena. Tako bo marsikdo tudi pozabil na velike boje, ki jih je borila nekdanja Slovenska ljudska stranka za avtonomijo Slovenije in proti beograjskemu centralizmu. Volivne borbe L. 1923, 1925 in 1927 so skoraj pozabljene. Pozabljeni imeni Pašić in Pribičević, ki sta bila v gotovi dobi glavna stebra centralizma. Tudi marsikatero trpljenje in preganjanje iz tistih dob je že šlo v pozabljeno. Tak trenutek, ko obhajamo obletnico sporazuma, pa je umestno, da pokličemo sami sebi in drugim v spomin, da so bile naše vrste tiste, ki so dosledno vodile boj proti pretiranemu centralizmu in da torej prav naše vrste lahko gledajo v srbsko-hrvatskem sporazumu svojo zmago nad centralizmom.

Ko se je v začetku lanskega leta kmalu po izvršenih volitvah 11. decembra 1938 začelo spet govoriti o nujni potrebi, da pride do sporazuma v naši državi, so bili spet naši voditelji in naši poslanci tisti, ki so stali v prvih vrstah v borbi za sporazum proti centralizmu. V centralistični narodni skupščini so slovenski poslanci z vso silo poudarili, da je treba tudi največjih žrtev, da pride končno do preureditve države. Poudarjali so, da naj bo konec fiktivnega jugoslovanstva, ki ni pomenilo nič drugega kot oboževanje centralističnih nasilij in da mora priti do pravega jugoslovanstva, t. j. do pravega medsebojnega spo-

razuma med jugoslovanskimi narodi Slovenci, Hrvati in Srbi.

Po padcu Stojadinovičeve vlade so se res začeli razgovori med zastopnikom vlade in zastopnikom hrvatskega naroda dr. V. Mačkom. Dolgo so ti razgovori trajali in marsikdo je mislil, da bodo brezuspešni. Toda zunanje-politične razmere so vedno bolj kazale Hrvatom in Srbom pravo pot k skupni rešitvi, ki je v edinstvi in slogi. Tako je po prizadevanju treznih činiteljev med Hrvati in po prizadevanju najvišjih krogov v naši državi, zlasti Nj. kr. Vis. princa Pavla, prišlo končno do sporazuma, ki je bil objavljen 26. avgusta. Ustanovljena je bila banovina Hrvatska, ki je dobila toliko samostojnosti, da more svoje domače politične razmere sama urejati in da more sama voditi svoj kulturni in gospodarski razvoj. Hrvati so dosegli, da je bila ustanovljena sorazmerno velika hrvatska banovina, saj je segla daleč preko mej nekdanje Hrvatske in si je pridružila mnogo okrajev v Bosni. V njenem okviru je ostalo tudi mnogo pravoslavnih Srbov.

Za marsikatero kraje v državi in za marsikatero ljudi je pomenil sporazum razočaranje. Mnogo Hrvatov je še ostalo pod Srbi, še več Srbov pod Hrvati. Vsi ti so morali doprinesiti žrtve za sporazum in za skupno jugoslovansko državo. Mnogo so morali doprinesiti tudi tisti, ki so vedno želeli, naj bi ostala Bosna in Hercegovina enotna. Prav tako je bil za srbski ponos težek prehod iz nekdanje resnične nadvlade nad vso državo, k delitvi oblasti z drugimi.

Zelo težek je bil sporazum tudi za nas Slovence. Razpuščena je bila narodna skupščina, četudi ni bilo za to nobene stvarne potrebe, skupščina, ki je bila komaj nekaj mesecev prej izvoljena in so tako Slovenci izgubili svoje zastopstvo v Beogradu, ne da bi

zato dobili kako nadomestilo. Se težje je bilo seveda za slovenski narod, ki je toliko žrtvoval v boju proti centralizmu, da ni obenem s Hrvati dobil samostojne slovenske banovine. Res so uredbe 26. avgusta govorile, da se morejo po zgledu hrvatske banovine ustanoviti tudi druge banovine in je bilo to mišljeno predvsem za Slovenijo, vendar se nihče ni mogel ubraniti občutku, da smo bili zapostavljeni v svojih političnih pravicah za Hrvate. Je že resnica, da nas je manj kot Hrvatov in da nismo tako v neposrednem stiku s Srbi kot oni, toda kadar je beseda o pravici, ne more govoriti ne razdalja, ne bližina, še manj pa večje ali manjše število. Tako smo Slovenci doprinesli k sporazumu zelo težko žrtev, ki jo je ves narod bridko občutil. Imeli smo upanje, da bo čas to rano zacelil, toda prišlo od zunanje-politične homatije in danes se ne govori o izpolnitvi naše srčne želje slovenske banovine po vzorcu hrvatske banovine. Predsednik vlade je na seji senatorjev, ki pripadajo Jugoslovanski radikalni zajednici, svojo častno izjavil, da ne bi niti najmanj moč in veličina te države tipela, če bi šli dalje po poti 26. avgusta in izvršili preuredbo države tudi v drugih krajih.

Kljub vsemu gledamo še vedno na dan 26. avgusta kot na velik dan, ki je rešil našo državo. Prav tako gledamo na sporazum med Hrvati in Srbi kot na delo, ki so ga pripravljali naši voditelji in kot na učinek borbe, ki jo je vodil z drugimi tudi ves naš slovenski narod. Zmaga nad zastarelim centralizmom je tudi naša zmaga. Vse, kar smo kdaj dosegli, smo dosegli le z bojem, delom in trudom. Ni česar nam nikdar ni dal nihče samo iz dobrote, vse smo si morali sami priboriti in pridelati. Zato po tej zmagi nad centralizmom trdno upamo, da bo nadaljnje naše delo nadaljnja naša borba in nadaljnja naša vztrajnost privedla do tega, da bomo dosegli tudi tisti končni cilj, ki smo ga obe desetletji po prevratu imeli pred očmi, t. j. samostojna Slovenija.

Rešite nas, potapljammo se!

Skoro vsak dan beremo, da je pristojna oblast dovolila tvrdki X, Y, Z — in tako dalje, vrsta gre že skoro v neskončnost —, da sme zvišati cene blagu... Tako raste draginja iz samega usmiljenja iz dneva v dan. Zato se mi zdi, da je opravičena prošnja iz vrste nas malih: »Prosimo nehaјte! Žepi velekapitalistov, veletrgovcev, velepodjetnikov in vseh drugih, ki začenjajo svoj naslov z »vele-«, nimajo nobenega dna. Žepi kmetov, delavcev, obrtnikov in vseh drugih iz nižjih razredov, ki so navezani na mesečne plače,

dobivajo pa »luknjec«. Zlasti tisti to čutijo, katerim so gospodje pri »kasi« pratio nekani zamečkali in je sedaj v dnevih splošne znožne ne morejo najti.

Gospodje, ki imate cene v rokah, ali ne čutite, da boste s svojim ravnanjem malega človeka popolnoma uničili in upropastili. Kar koli delaš, delaj previdno in glej na konec, smo se včasih učili v šoli. Pa ne za šolo, ampak za življenje smo se tega učili. Kdor s sedanjimi cenami na živilskem ali blagovnem

(Nadaljevanje na prihodnji strani spodaj)

Belgrajski časopisi o Sokolu

V zadnjem času so začeli nekateri belgrajski listi zelo ostro pisati proti Sokolu. Poudarjajo, da je Sokol popolnoma v frama-sonskih rokah in podpira vsestransko frama-sonsko cilje, ki so drlavi smrtonosni. Belgrajsko časopisje trdi, da je mednarodno pro-stitutarstvo uničilo Čehoslovaško, Poljsko in Francijo in pravi, da bi se kaj podobnega ntegnilo zgoditi tudi nam, ako frama-sonstvu ne stopimo z vso odločnostjo na prste.

Odkritja belgrajskih listov, ki nam ka-žejo, kako je Sokol kraljevine Jugoslavije okužen od frama-sonstva, pomenijo veliko za-čudenje za nas pa za vse kršćanske in nardo-ne ljudi, ki so ves čas opozarjali na verskim, narodnim načelom neprijaznega in naravnost sovražnega duha jugoslovenskega sokolstva. Zdaj vidimo, da je še veliko več res, kakor smo mi trdili, da je namreč sokolstvo po ogromni večini svojih organizacij ali žup kar uđinjano frama-sonstvu, ki je tajna organiza-cija vseh brezkotnikov sveta in ima svoje vodstvo v inozemstvu.

Belgrajska župa, torej najbolj imenitna organizacija jugoslovenskega sokolstva, se pritezuje, da so vsa najvažnejša mesta v vod-stvu in v prosvetnem odboru sokolskega »Sa-veza« v rokah frama-sonskih bratov, ki sledi-jo ukazom in navodilom mednarodne orga-nizacije in otežujejo in preprečujejo nardo-no delovanje sokolstva, hkrati bi moralo biti po svojih pravilih in nacionalnem zna-čaju, ki so mu ga dali ustanovitelji. Belgraj-ski sokol se naravnost boji katastrofalnih po-sledic za narod, če bi se trpelo dalje, da daje jugoslovenskemu Sokolu smernice Veliki ori-ent v Parizu, saj je znano, da se ta predstav-

lja vrhovno vodstvo vseh frama-sonskih bra-tov tako drugod, kakor v Jugoslaviji, kjer so sedaj frama-sonske tajne lože prepovedane, dejansko pa delujejo dalje.

Pa tudi druge tajne mednarodne organi-zacije, pravijo belgrajski sokoli, imajo v ju-goslovenskem Sokolu svoj prostor delovanja, kar se je ves čas poznalo na ovirah, ki so se stavljale nacionalnim ciljem in duhu ter ude-jevstovanju onih sokolov, ki so hoteli delati v pravem narodnem duhu. Tajne temne sile so sokolstvo gnale v protinardno, seveda proti-kršćansko smer in te sile imajo svoje vod-stvo v inozemstvu, kar pomeni, da jim niso mar jugoslovenski narodni in državni inte-ressi, ampak zasledujejo tuje koristi. V korist teh elementov in njihovih mednarodnih ciljev se je izpodkopala kršćanska vera in npravstvo jugoslovenskih narodov, da bi lažje vladali nad njimi tuji politični in socialni vpliv. Od 25 žup »Saveza« Sokola kraljevine Jugoslavije jih je 20 v rokah frama-sonov.

Tako je potrjeno, kar smo vedno trdili in kar so pribili jugoslovenski škofje v svo-jem pastirskem listu, da v ideologiji in delo-vanju »Sokola kraljevine Jugoslavije« veje protivski in protikršćanski duh, radi česar je takrat »Savez« škofe klical pred sodišče, danes pa nam srbske sokolske župe same gazkrivajo, da v sokolstvu vlada frama-sonski duh in da je treba narodu in njegovemu zna-čaju sovražnega tujega duha pognati tja, od-koder je prišel, kjer ga pa tudi ne marajo več. In tako je tudi z vsemi drugimi medna-rodnimi duhovi, ki se šopirijo v Sokolu kra-ljevine Jugoslavije, kakor toli belgrajska so-kolska župa.

Po bojiščih

Na nemško-angleškem bojišču se je ob-seg nemških letalskih napadov na Anglijo nekoliko zmanjšal, le, da se jih ni udeležo-vale toliko letal kakor napadov v prejšnjem tednu. Cilj teh napadov so bila spet pristani-šča, letališča in železniška križišča. Angleško letalstvo je nadaljevalo svoje vsakodnevne po-lete nad Nemčijo in nad od Nemčije zasedene dežele. Hujši pa so bili v preteklem tednu napadi nemške oborožene sile na razne sku-pine trgovskih ladij, ki plovejo pod zaščito vojnih ladij (konvoje). Tudi nemške vojne ladje, predvsem motorni čolni, so se teh bo-jev udeleževale. V četrtek popoldne pa je

prvič poseglo v napade na Anglijo tudi že topništvu, ki so ga Nemci postavili ob fran-coski obali, ki leži nasproti angleški obali. Nemški topovi so obstreljevali utrdbe angleškega Doverja in trgovske ladje, ki plovejo po Rokavskem prelazu.

V zvezi z nemško-angleškimi boji je tre-ba omeniti tudi izjavo predsednika angleške vlade, ki jo je dal zadnji terek o položaju na bojiščih. Menil je, da je Anglija sedaj že do-voľj močna, dovolj oborožena tudi, da ne bo samo vzdržala napada, ampak da bo mogla tudi preiti k protinapadu. Dodal pa je, da se Anglija v polni meri zaveda, da jo čakajo še

strašne preizkušnje. Nemški tisk temu govo-ru ni posvetil mnogo pozornosti in je le pod-črtal, da Nemčija to izjavo vzame na znanje ter da bo bodočnost pokazala, kdo je imel prav.

Na italijansko-angleškem bojišču je bilo delovanje v zraku in na morju manj razvito, toda na suhem so bili veliki dogodki. Itali-jansko letalstvo je ves teden napadalo anglo-ške postojanke v Sredozemskem morju, anglo-ško letalstvo pa se je bolj udeleževalo okrog Abesinije. Na morju je prišlo enkrat do spo-pada med angleškimi ladjami in skupino ita-lijanskih bombnikov. V angleški Somaliji pa so Italijani svojo ofenzivo končali z zmago ter to angleško kolonijo, ki meri skoraj dve tretjini Jugoslavije, zasedli. Angleži, ki so imeli v Somaliji, kakor poročajo Italijani, 20.000 vojskov, so se morali umakniti iz de-žele in svojo vojsko rešiti na ladje ter jo od-peľjati. Italija je sedaj prišla prav ob vhod v Rdeče morje. Takoj po zmagi je objavila splošno blokado vseh angleških obal v za-hodnem Sredozemskem morju, v Rdečem morju in ob vsej vzhodni obali Afrike. V Ri-mu pa govorijo, da bo Italija začela z vo-jajskimi operacijami večjega obsega na dru-gem bojišču. Vojaki strokovnjaki mislijo, da bo sedaj napad veljal angleškemu Sudanu, ki naj bi ga Italija napadla iz Abesinije in iz Libije hkrati, ter na angleške postojanke v Egiptu, to sta vojno pristanišče v Aleksandriji in Sueški prekop.

Vojne priprave v Egiptu

Atene, 27. avgusta. (Transcontinental Press) Iz Kaira poročajo, da se se večerj vkrcale v večji tramvaj egiptovske žele. Ves dan se odhajali v Kairo motorizirani oddelki v tanki in topovi proti Port Saidu in Ismaili. Vse te vojaške odhaje na mesta, od koder bo lahko branilo Sueški prekop. Cete pa se odhajale prav tako tudi na libijsko mejo.

Vsi ti transporti so precej vznemirili preli-vatstvo zlasti ob meji, tako da obstoji nevarnost pred nemiri. V zvezi s tem prihajajo tudi iz Ber-lina poročila, da je večerj skupina nekaj tisoč ljudi prispela v Kairo in protestirala proti temu, da bi se egiptovske čete pošiljale na mejo.

Atene, 27. avgusta. Iz Transcontinental Press poročajo: Iz Kaira poročajo, da je egiptovska vlada v nekaj zadnjih tednih kupila precejšen del egiptovskih trgovskih ladij. Med drugim je kupila 23 ladij, ki imajo skupno 87.000 ton. Ker so te ladje postale zdaj last egiptovske vlade, je ver-jetno, da jih je vlada kupila za prevažanje vojske Rdeče morje, kjer v vojaškem oziru so val-ne železniške proge avzadostno varovane pred letalskimi napadi.

Atene, 27. avgusta. Iz Transcontinental Press poročajo: Po takojšnjih uradnih obvestilih smatra-je turški uradni tisk, da stojimo tik pred izbr-hom napetosti v spodnjem delu Sredozemskega morja. To potrjuje predvsem dejstvo, da je zlasti bila sklicana turška narodna skupščina in da v skrajni vsi ministri prekinili svoje politične ter prispeli v Carigrad ali pa odšli v svoja rojstna okrožja na velikono agitacije.

Saraj pa je vstopil zato, da bi lahko svoje vlado varil na vse egiptovske politične skupin-je v stranke. Vojna nevarnost za Egipt je zmeraj velja in zato predsednik vlade želi, da bi se obli vlade zbrale vse vidne egiptovske politične osebnosti, da bi bila tako enotnost Egipta v teh vo-jarskih časih še bolj podpirana. Vlada je egiptovskemu parlamentu predložila načrt, ki predvide-va, da bo vojni proračun povečan za 22 milij-ard funtov.

London, 27. avgusta. Iz Reuter poročajo: Voj-ski strokovnjak »Daily Telegraph« piše, da je treba računati v blizini italijanskim napadom na angleško kolonijo Kenija. Angleške oblasti so v Keniji iz obmejnih krajev že odvelile 150.000 domačinov. Vsa severna Kenija je bila proglašena za vojno območje.

nem ali obščitilskem trgu ne more obogateti, temu ni več pomagati, nad takim ureditelo kril.

Zastavil vam bom uganko, pa vem, da je nikdo ne bo znal dovoljno rešiti: V nek vele-trgovci in sploh vsak, katerega zmerjašo z imenom »vleec«, kupuje navadno vse po naj-vijšjih cenah, prodaja pa vse po najnižjih ce-nah. Pa so vedno »najnižje cene dokaj višje od »najvišjih«. Menda ga ni pod boljim son-om, ki bi znal to uganko dovoljno razsvetljati. Vsek bo rekel, da je to nemisel, a vender je čisto vsakdanja resnica. Pač! Našel sem ga medrijana, ki mi je znal čisto pravilno rešiti to do skrajnosti zamotano uganko. Tisti mo-drijan se piše »Ljudska modrost«. Va ve po-

vedati, da vsi »vleec« žive in bogate samo od — izgube.

Vemo pa, da od izgube ni dobro boga-teti. Kmet, ki prodaja vse po »najvišjih« ce-nah, je siromak. Delavec in obrtnik, ki kupi-jeta vse po »najnižjih« cenah, sta berača. Ti-sti, ki kupuje vse po najvišjih cenah in pro-daja po najnižjih, pa bogati...

Pametni ljudje teh besed ne bodo rame-rili. Zoper nespamet se pa zastoj bora celo bogovi, smo se tudi včasih učili, ko smo se v latinske šole — sedaj jim pravijo »klasice« — korej ko smo se v latinske šole bodili

Končavam s prošnjo: »Nehajte, odnehaj-te! Če ne, bo mali človek od samega usmi-ljenja konec vzeli. Rešite nas, potapljamu sel

KAJ JE NOVEGA

Spokorno romanje in Kraljici miru na Kurešček

V nedeljo, dne 1. septembra, nameravajo ljubljanske in okoliške župnije romati na Kurešček k Mariji, Kraljici miru. Dvojen namen ima to romanje:

1. Da se Kraljici miru zahvalimo za dosedanje uslišanje gorečih prošelj vseh vernikov škofije, ki so tako stanožitno prosili Njo, da nam ohrani mir. Uslišala nas je. Že eno leto divja vojna po Evropi, nam pa je bilo prizanešeno. Iskrena zahvala Materi božji!

2. Da se še zanaprej priporočamo Kraljici miru, da bo po Njeni priporočji našemu narodu in naši državi ohranjen mir, red in svoboda. To so veliki in dragoceni darovi božji.

Procesije

Pobožnost na Kureščku bo romanje v polnem pomenu besede. Udeleženci pojdejo v znamenito cerkev Kraljice miru v procesijah — in je želja, da pojdejo v procesijah vsi!

Prva procesija se bo zvrstila na Kurešček že pred deveto uro izpred znamenja nad vasjo Zapotok. Udeležijo se je romarji od Sv. Vida, z Roba, Velikih Lašč, Turjaka, Skočjana in iz sosednjih župnij.

Druga procesija se bo prav tako malo pred deveto uro začela, pomikati iz vasi Rogatica nad Zelimljami. Udeležijo se je poleg domačinov iz Rogatica in Visokega romarji iz Zelimelj in od St. Jurja ter oni ljubljancani, ki se pripeljejo v Zelimlje s prvim avtobusom in nameravajo odtod iti naravnost na Kurešček.

Želja je, da bi obe procesiji dospeli na Kurešček okoli devete ure ali vsaj do pol devetih. Udeleženci raj se v tem oziru ravnajo po navodilih svojih dušnih pastirjev.

Glavna procesija, ki jo vodi sam prevz. gospod škof dr. Gregorij Rožman, se bo zvrstila na Golem. Udeležijo se je ljubljancani in romarji iz bližnje ljubljanske okolice, Izanci, Tomišljani in Goljani. Procesija pojde med

Zato bomo z vso gorečnostjo prositi Marijo, da nas usliši in obvaruje vsega hudega. Z velikim zaupanjem bomo prosili. Da bo naša molitev bolj gotovo uslišana, ji pridružimo še pokoro. Romanje bodi izraz in dokaz spokornega duha; zaradi tega ne bo nedeljski izlet, marveč resno in spokorno romanje v molitvi in zatajevanju.

Vabimo vse vernike ljubljanskih in okoliških župnij, da se tega romanja v molitvi in spokornosti obilno udeležijo.

V Ljubljani, 25. avgusta 1940.

† Gregorij Rožman,
škof.

molitvijo in petjem z Gorenjega Golega proti Kureščku, tako da dospe pred cerkev malo pred 10. Udeleženci drugih procesij jo bodo pričakali na hribčku pred cerkvijo.

Pobožnost na Kureščku

se prične že ob 9. Takrat bo v cerkvi prva sveta maša. Drugo sv. mašo ob 10 daruje v cerkvi pred oltarjem Kraljice miru prevzviženi gospod škof; istočasno bo sv. maša tudi v kapeli za glavnim oltarjem, tako da ji bodo lahko prisostvovali vsi oni verniki, ki bodo morali ostati na prostem.

Po sv. maši bo imel prevz. g. škof s stopnišča pred stranskimi vrati nagovor na zbrane vernike. Po govoru se prenese Najsvetejše v kapelico za glavnim oltarjem, kjer bodo najprej pete litanije in molitve za mir, za tem pa blagoslov z Najsvetejšim. Predvidoma bo po končani pobožnosti še ena sveta maša.

Pri vseh sv. mašah bo ljudsko petje; želja je, da pojo vsi navzoči. Pripominjamo, da se pobožnosti na Kureščku vrše ob vsakem vremenu.

Verniki od blizu in daleč so prav tople vabljeni, da v čim večjem številu poromajo na to našo staro in znamenito božjo pot Kraljice miru na Kurešček.

d Šolska objava. Starši, ki nameravate svojega sina ali hčerko vpisati v katero koli trgovsko strokovno šolo, pišite po nov prospekt tudi na: Cristofev učni zavod, Ljubljana, Domebranska cesta 15. Zavod v enem šolskem letu pripravlja svoje učence nke za raznovrstno pisarniško službo. Ker je zavod znan po svojih odličnih uspehih, po svoji solidnosti in zmerni šolnini, ga najtopleje priporočamo. Največji in najmodernejši te vrste v državi!

ne mehanike, radio in elektrotehnika, razsvetljava in kurjava, vozovi, motorna kolesa, lesna industrija, usnje in konfekcija tekstilna industrija, krznarstvo, kemična industrija in fotografija, papir in pisarniške potrebsčine. Dobro bo zasedena živilska industrija, lep oddelek bo imelo stavbarstvo, kakor tudi glasbila, mnogo bo razstavljena fine keramike, bižuterije, stekla in porcelana, obetajo se nam pa tudi razne privlačne novosti. Posebne, zaključene razstave bodo naslednje: Obširna bo pohištvena razstava. Mala obrt bo zastopana tako dobro, da bo tvorila že sama lepo obrtno razstavo. Posebno pozornost bo zbujala razstava o obrambi pred letalskimi napadi, kjer bo ponazorjena aktivna in pasivna obramba. Pri organizaciji te razstave sodelujejo: Zaščitni urad mestnega poglavarstva v Ljubljani, ministrstvo vojske in mornarice, banska uprava Državnih higienskih zavod in Gasilska zajednica. Posebnost bo razstava pod naslovom »Zobna tehnika«, ki jo priredi Društvo zobnih tehnikov ob svoji 30-letnici. Zveza gospodinj bo priredila aktualno razstavo pod naslovom »Naša vsakdanja prehrana«. Mimo tega, bodo prirejene še razstave: Cvetja in zelenjadi — Vrtnarski odsek SVD v Ljubljani. Motor na in brezmotorna letala ter modeli — ljubljanski Aeroklub »Naša krila«. Perutnina, golobi, kuni — Društvo »Rejec malih živalic« v Ljubljani. Turizem — Zvezi za tujski promet v Ljubljani in v Mariboru. Likovna umetnost. Dne 8. septembra bo tekmovanje jagslov. harmonikarjev. Razstavljalci imajo prevozne in trošarinske olajšave. Na naših železnicah imajo obiskovalci veselejma brezplačen povratek. Na postaji morajo kupiti razen vozovnice še rumeno železniško izkaznico za din 2. Vozne olajšave veljajo za dopotovanje od 26. avgusta do 9. septembra, za povratek od 31. avgusta do 14. septembra. Tudi letos bo imel veselejsem prostirano zabavišče. Obljubljajo nam posebno zanimivost, večerne predstave »Tulega teatrac«.

d Če bo le vedno res. Uprava mesta Belgrada je smatrala za potrebno, da vsled vsakodnevnih poročil podrejenih organov o stanju morale na cestah in v parkih izda v interesu javne morale na podlagi čl. 66 in 71 zakona o notranji upravi naslednji odlok: Prepovedano je na javnih mestih obnašati se nepristojno, zagrešiti dejanja, ki žalijo javno moralo in izživajo javno pohujšanje. Kdor se bo pregrešil proti temu odloku, bo kaznovan od din 10 do 1000. V primeru, da ne plača, bo zaprti do 20 dni. Odlok stopi v veljavo 3 dni po objavi v »Službenih novinah«.

d Žitni silosi za Slovenijo. Šest žitnih skladišč, vsako za 300 vagonov pšenice, dobi Slovenija. Skladišča bodo zgrajena po enotnih načrtih, ki so že izdelani. Skladišča bodo prtilične zgradbe, dolge po 36 m in široke po 11 metrov. Streha bo navadna slemenska in krita

DOMAČE NOVICE

d Gradbeni minister dr. Krek je podpisal odlok, s katerim je odobril nabavo drobnih kock za graditev ceste skozi Novo mesto od Zabe vasi skozi mesto do železniške postaje Novo mesto v znesku 2.141.627 din. Z drugim odlokom je gradbeni minister dr. Krek odobril gradnjo cestišča s cestnim obrambnim trakom za moderno cesto, za katero je odobren kredit 3 milijone 229.734 dinarjev.

d Jugoslovanska vlada je imela ob obletnici sporazuma s Hrvati v Zagrebu slovesno sejo. Ob tej priliki so izdali uredbo o enotni krušni moki, ceni pšenice in prisilni oddaji odvisne moke.

d Pomagatelj V naši tekstilni industriji dela približno 20 tisoč delavcev. Sedaj je že velik del tega delavstva brezposeln. Če po-

mislimo, da so po tovarnah zaposleni večinoma družinski očetje in skrbniki in redniki družin, tedaj lahko rečemo, da grozi največja beda približno 50.000 do 80.000 prebivalcem Slovenije, kar je že izredno visok odstotek.

d Posebno izvozno družbo, ki bo delovala samo na Hrvaškem, dobi Zagreb. Vodila bo popolnoma samostojno izvozno in uvozno trgovino na Hrvaškem. Podobna ustanova je zlasti v današnjih dneh nujna tudi za Slovenijo, zakaj sedanje razmere postajajo nevzdržne.

d Ljubljanski veselejsem bo prirejen kot 47. razstavna prireditve. Trajal bo od 31. avgusta do 9. septembra. Obeta se nam več bogatih gospodarskih in drugih posebnih razstav. V splošnem delu bodo razstavljani izdelki naslednjih industrijskih in obrtnih strok: Strojne in kovinske industrije, li-

„Ali osebno pozna ženina (nevesto)?“

Zelo važno je tole vprašanje v zapisniku ženinov in nevest. In pa še pripomba zraven, če je zmotna izključena. Potrebno je, da ženina pozna svojo nevesto in da nevesta pozna svojega ženina. Pa ne samo po zunanje, po hoji, po pisanju, po obnašanju, pač pa da ga ali jo pozna, kakšna sta do Boga, do svojih staršev, kakšna do drugih domačih, kakšna sta do sosedov. Ali sta mirna, krotka, ali morda prepirljiva in razdražljiva. Ali je ženina znan pretepač, nevesta jezična in opravičljiva? Ali obiskujeta rada božjo službo? Ali je ženina pijanec? Seveda slepa ljubezen pravi in govori: »Ni pijanec, samo vesel je rad. Kdo bi mu to branil!« — Vi ne veste, kako človek želi in privošči našim zakoncem, da bi se koraka v zakonsko življenje nikdar ne kesali. Da bi se med seboj že pred zakonom dobro poznali. Pa ne na cestah grešnega znanja, ne v brlogih ponočevanja, pač pa da bi drug drugega dobro poznali v zvestobi do Boga in do Cerkev in cerkve. Ženin, ki bo Bogu zvest, bo tudi svoji nevesti in ženi zvest. Kjer je doma zvestoba, tam je tudi doma veselje in tam blizu je tudi zadovoljnost.

z opeko. V notranjosti skladišča bodo lesene pregrade v dveh nadstropjih. V teh pregradah bo nasuto žito, za katero bo prostora za celih 50 vagonov. Vsako skladišče bo veljalo 300 do 400.000 din. Vzporedno s to akcijo bo tudi banovina skušala pripraviti čim več zalog, tako za zimo kot tudi za pomlad.

d Koruzo kapujemo v tujini. Pristojne oblasti so stopile v stik s sovjetskim trgovskim odposlansvom zaradi nabave koruze v Besarabiji in severni Bukovini.

d Dokler bodo predpisane maksimalne cene, ne bo na trgu blaga, piše »Trgovski list« z ozirom na vedno večje pomanjkanje najvažnejših življenjskih potrebščin.

d Glavni tajnik HSS dr. Krnjevič je na zboru v Bjelovaru povedal, da se plačujejo konji v Medjimurju po 3 do 4 tisoč dinarjev, izvažajo pa po 7 do 8 tisoč. Vagon drv se plača po 2000 din, nato pa izvoz v Italijo po 3500 dinarjev.

d Dva očenaša napiral na koruzno zrno. Nekemu uredniku v Sarajevu se je posrečilo, da je napisal na koruzno zrno cel očenaš. Ko jo arhivski uradnik Dragoljub Brezanič o tem alikal, se je jel tudi vaditi v mali pisavi in se mu je končno posrečilo, da je na koruzino zrno napisal kar dva očenaša. Zrno ima površine šest kvadratnih milimetrov.

d V Zagrebu se je kruh pocenil. Banska oblast je vzela ponovno v pretres vprašanje novih cen kruha v Zagrebu. Z ukazom bana dr. Subašića je bilo odrejeno, da se cene kruha v Zagrebu ne povišajo, temveč celo znižajo za 50 par pri kosu.

d Dolžnost vsake žene je, da pazi na redno »tolico, ki jo doseže z nar. «Franz-Josefov» jrenko vodo, ako jo jemlje vsak dan v manjši množini. Prava »Franz-Josefova« voda deluje milo, prijetno, naglo in zanesljivo.

Ort. rec. B. B. B. B.

d Mišja nadloga. Te dni so nekatere vasi v Hercegovini obiskale ogromne množice potujočih miši, ki povzročajo veliko škodo po hrambah. Vsi poskušajo, da bi miši uničili ali prepodili, so bili doslej zastojni, ker vdirajo

vedno nove miši skozi špranje in luknje v shrambe, kjer uničujejo poljske pridelke in živila.

d Četrtnska vožnja je dovoljena vsem, ki se bodo udeležili odkritja spomenika kralju Aleksandru dne 6. septembra v Ljubljani.

d Nad Ljubljano se je 22. avgusta zlilo 38 milijonov hl vode.

d Pri zaprtju ali pri motnjah v prebavi vzemite jutraj na tešče kozarec naravne »Franz-Josef« vode.

d Mikavne »Septemberske napovedi« pošilja brezplačno uprava »Po božjem svet«, Ljubljana. Sporočite svoj naslov!

d Sprejem mladeničev v Strojno mornariško šolo v starosti od 15 in pol do 18 in pol let in v Strokovno mornariško šolo v starosti od 16 do 18 let. Rok za prijavo je do 31. avgusta t. l. Vsa tozadevna pojasnila dobite pisмено ali ustmeno: Koncesionirana pisarna Per Franc, kapetan v pok., Ljubljana, Maistrova ulica 14. Za pismeni odgovor priložite kolek za 10 din.

d V kmetijsko gospodinjstvi šoli Ubogih šolskih sester de Notre Dame v St. Jerneju se bo pričel letos redni pouk 1. oktobra 1940. Tečaj bo trajal do 31. marca 1941. Pogoje za sprejem daje vodstvo.

d Dr. Krekova gospodinjstvska šola (enoletna), Ljubljana VII, vpisuje učenke od 15. septembra dalje do začetka šole 1. oktobra. Vpišejo se lahko osebno ali pa po pošti s tem, da izpolnijo tiskano prijavo, ki jo na željo s prospektom vred dobijo v zavodu. — Učiteljska gospodinjstvska šola letos nima I. letnika.

d Kmetijska posejilnica ljubljanske okolice v Ljubljani, zadruga z neomejenim jamstvom, bo od 2. septembra 1940 dalje izplačevala vse one hranilne vloge, ki dne 1. marca 1935 niso presegale zneska od din 10.000. Vse nedvignjene vloge se prenesejo 31. decembra 1940 na novi račun, kjer se bodo obrestovalne po normalni obrestni meri.

d V zadnjem času se strokovnjaki zelo izboljšali, pa tudi na novo obdelali predavanja za učenje pri Dopisni trgovski šoli v Ljubljani, ki se nahaja sedaj v svojih novih prostorih na Kongresnem trgu 16/II (poleg uršulinske cerkve). Tako so odpravili vse morebitne nedostatke dopisnega pouka. Zato se lahko odslej naučijo pri tej šoli potom

dopisovanja doma hitro in poceni tuje jezike (nemščino, italijansko, francoščino itd.), pa tudi gospodarske in trgovske predmete (trgovino, korespondenco, knjigovodstvo, pravo, stenografijo itd.). Pri tej šoli ni nikake omejitve glede izobrazbe in starosti in je zato dostopna in priporočljiva vsem. Pišite po prospekt!

CVIČEK pravi doloujski dobite v Centralni vinarni v Ljubljani.

p Obletnica sporazuma med Srbi in Hrvati. V nedeljo 25. in ponedeljek 26. avgusta so se razvijali v Zagrebu pomembni dogodki, ko so proslavljali eno leto sporazuma med Srbi in Hrvati, ki je bil lani na pobudo in s pomočjo državniške modrosti kneza namestnika Pavla v korist celokupne države podpisan na Bledu.

Tudi oba slovenska ministra, med njima voditelj Slovencev dr. Anton Korošec, sta se udeležila zagrebških praznikov, da s svojo osebno udeležbo izpovesta stališče Slovencev, ki srbsko-hrvaški sporazum kot dragocen prispevek k ureditvi države iskreno pozdravljajo, ker ga je vsih 20 let povojne zgodovine tudi iskreno želeli, a ki pri tej priložnosti tudi glasno izpovedujejo svojo željo, da ne smemo ostati na pol poti, ampak nadaljevati notranjo ureditev države v smislu blejskega sporazuma, tako da bodo tudi Slovenci in Srbi dobili v skupni državi isto samoupravo, ki so jo Hrvati dosegli lani z iskrenim sodelovanjem Slovencev in Srbov.

n Velika letalska nesreča. Oni četrtek je letalo, ki vzdržuje zvezo med Zagrebom in Splitom nenadoma izginilo. Letalo je vodil Rus pilot Striževski. Na letalu so bili sledeči potniki: Švicar dr. Waldhausen s soprogo, tajnik francoskega poslaštva v Belgradu Maurice Peyregue, zagrebški odveinik dr. Vranić s soprogo, zagrebški tovarnar Albert Hertman, inž. Mira Rechnitzer iz Zagreba ter Slovenka Vida Otoničar. Dne 24. avgusta so našli letalo na vrhu planine Velebita popolnoma razbito, potniki pa so ležali vsi mrtvi. Letalo je zadelo v vrh Velebita in se raztreščilo. Zanimivo je omeniti, da je vodil letalo pri letalski nesreči blizu Ljubljane 1932 Rus Jarošenko, pri letalski nesreči l. 1936 v okolici Ljubljane zopet Rus Nikitin.

Da ne bo olja manjkalo

V Belgradu je bil ono soboto pri kmetijskem ministristvu posvet o pomanjkanju olja pri nas, katerega je sklicalo ravnateljstvo za proučevanje in organizacijo prehrane.

Na sestanku je bilo ugotovljeno, da se bo drugo leto še bolj čutilo pomanjkanje olja, če ne bomo pravočasno poskrbeli za zadostno proizvodnjo. Predvsem je treba gledati na to, da se poveča površina, posejana z oljno repico, na 12.000 do 15.000 kat. orolov. Nadalje naj se kot za ricinus odredi obvezna gojitelj repičnega semena na veleposestvih. Producenti naj bi dobili za repico 5 din čistih franko odkupni magacin prvega kupca. Tudi bo uvedena propaganda na nakup bučnega semena, za katerega je bila določena cena na 4 din čistih za producenta. Proučijo naj se tudi možnosti uvoza potrebnih surovin iz drugih držav. V bodoče se bo proizvajalo samo ene vrste olja v državi, ki bo imelo enotno

ceno. Zaenkrat bo samo pakiranje različno, v kratkem pa bo predpisano tudi enotno pakiranje v steklenicah in sodih.

Ni pa važno samo vprašanje ječilnega olja, temveč tudi olja za izdelavo firneža in sličnih mazil. V ta namen naj se predvsem goji laneno seme. Tudi bo zaradi tega povišana cena lanenega semena, ki bo znašala 6 do 7 din čistih za producenta. Tudi naj Priv. izvozna družba razdeli dovolj semena za lan.

Sestanek je obravnaval tudi vprašanje preskrbe industrije mila s surovinami. V ta namen naj bi se začelo izkoriščati tudi olje iz koruze, koščice raznega sadja, bukovca in hrastovega žira itd.

Končno je sestanek ugotovil, da je te ukrepe treba podvzeti takoj, da bi počenši z novim pridelkom semena sončnice v septembru imeli zadostne količine olja v državi.

RAZGLED PO SVETU

MEHIKA

Zadnja žrtve Ljeningove garde. Na bivšega diktatorja Sovjetske Rusije in zadnjega člana stare revolucionarne Ljeningove garde je bil v Mehiki pretekli teden napravljen atentat, ki se je končal s smrtnim izidom. V Trockijevo stanovanje se je namreč pod nekim lažnjivim imenom in pod prijateljsko krinko vtihotapil nek francoski komunist, ter je Leona Trockega v spanju s kladivom napadel. Zadal mu je nekaj silnih udarcev po glavi in po ramenih. Trocki je po kosilu legel k počitku in takrat v hiši ni bilo nikjer ljudi, tako da je napadelec mogel svoje delo mirno opraviti. Morilec je po atentatu hotel pobegniti, toda bil je še prijet in odpeljan na policijo, kjer je izpovedal, da se piše Franck Jacques, česar mu policija ni verjela, češ da je to izposojeno ime. Komunisti namreč imajo navado, da bodijo okrog vedno pod različnimi imeni, ki jih po potrebi menjajo. Trockega, ki so ga našli v spalnici nezavestnega, ker je izgubil veliko krvi, so hitro odpeljali v bolnišnico. Zdravniki so dejali, da so rane smrtonosne. Trocki je že po nekaj urah izdihnil. Leon Trocki, po porektu Jud, je bil prvi sobojevnik Ljeningov in je Trockemu pripisovati glavni uspeh boljševiške revolucije v Rusiji.

DROBNE

27 sovjetskih divizij je zbranih na finski meji.

Zbor slovaške Hlinkove stranke bo 29. septembra v Ružomberoku.

Kanceler Hitler je poslal Mussoliniju čestitke zaradi uspeha italijanske vojske v Afriki.

Anglija je napovedala zaporo vseh angleških obal v Sredozemlju.

Pod vaško lipo

Potem pa še tole: Nekaj kratkočasnega je bila svoj čas fantovska pesem na vasi. Ali nimam več pravih ušes, ali pa naši fantje ne znajo več prepevati. Zakaj to, kar se marsikje prodaja pod imenom fantovske pesmi, je po vsebini kvanta, umazanost in bedarija, po glasu pa hujše kakor tuljenje volkov in šakalov. Fantovska pesem je na žalost umrla, kvanta in alkohol sta jo pokopala. Zakaj tisti podgrnjeni in okajeni glasovi prihajajo in morajo pripajati samo iz ust, ki smrdijo po alkoholu.

Samovzgoja

Nemalokrat slišimo ali pa beremo v sedanjih dneh besedo o samovzgoji. Malo čudna je v našem jeziku ta skovanka. Zato mnogi niti ne vedo ne, kako bi sami sebe vzgajali. Včasih smo to malo bolj po svoje povedali, da moramo sami nase držati.

Mi moramo sami na svojo čast držati, potem se bo reklo, da držimo sami nase. Če je fantu vseeno, kaj ljudje o njem mislijo in govorijo, če mu je vseeno, ali je raztrgan ali razcapan, če se pred svetom ponaša s svojo pi-

Vse angleške vojne sile so bile iz somalijske Berbere pripeljane v angleško trdnjavo Aden.

Angleški minister Sinclair je izjavil, da so Angleži od 8. do 20. avgusta sestrelili 701 nemško letalo, izgubili pa sami 192 letal.

Nemški topovi streljajo s francoske obale v Anglijo.

800 francoskih letal iz Alžirije, Maroka in Tunisa se je vrnilo v Francijo in so sedaj Nemcem na razpolago.

7 milijonov vagonov koruze čaka v Južni Afriki na izvoz; primanjkuje angleških parnikov.

Italijanski listi pišejo, da gre Amerika »kljub odporu ogromne večine prebivalstva« čedalje bolj po poti, ki vodi do udeležbe v evropski vojni.

Ogromna ležišča železne rude so našli na polotoku Kola v severni Rusiji.

Sovjetska vlada je baje zahtevala, naj Turčija dovoli ruskemu vojnemu brodomu prehod skozi Dardanele.

Obrambno zveze sta sklenili Kanada in Združene države.

Nova Francija bo predvsem poljedelska država, je izjavil francoski maršal Petain.

Za 5 milijonov funtov orožja in streljiva so izgubili in potrošili Angleži v juliju.

Ameriški kregi, z ozirom na potek letalskih bitk v Angliji, presojujejo položaj Anglije boljše, kakor pred tedni.

150 generalov je upokojila francoska vlada.

Francози so se v angleški Somaliji bojevali proti Italijanom, trdi Italijansko časopisje.

Važen sestanek vodilnih generalov rdeče vojske je bil 21. avgusta v Moskvi.

V Berlinu trdijo, da bosta Nemčija in Italija uničili angleško cesarstvo prej, kakor bo mogla Amerika odločilno poseči vmes.

janostjo in svojo razuzdanostjo; tak fant nase nič ne drži. Marsikateremu dekletu je vseeno, kakšna je, kako je oblečena in počesena; vseeno, ali ji rečejo lajdra ali vlačuga in nočna večša, vseeno ji je, kdaj in kje se s kom pogovarja; taka dekle je sama sebe zavrgla, nič ji ni mar, kaj domači ali drugi o njej mislijo in govorijo, sama nase nič ne da in nič ne drži. Gospodar, ki sam nase nič ne drži, mu je vseeno, kaj in kako raste žito na njegovi njivi, ali je na njej plevel ali trava, ali je lepo pognojena in razorana, ali je taka, kakor bi jo bile vrane skupaj znosile, gospodar, kateremu je vseeno, kakšna je njegova živina, ali rejena ali se ji rebra vidi in otipljejo, kateremu je vseeno, kakšen je njegov dom, raztrgan in razcapan, da mu dežnica skozi streho sili, je že samega sebe zavrgel, sam nase nič več ne drži, nikoli ni skrbel za svojo lastno vzgojo, sosedje so nad njim in nad njegovim gospodarjenjem že davno naredili križ, je mož brez lastne volje. To naredi, kar mu drugi veleajo, tam stoji, kamor ga drugi postavijo. Ta spada v vrsto tistih, ki niso nikdar znali sami zase skrbeti, sami sebe vzgajati. Ali gospodinja, ki ima otroke vse zanemarjene, take kakor strašila v koruzi, taka gospodinja ni nikoli vedela, kaj je samovzgoja. Ne zahtevamo, da

V španskem Madridu je umrl toleški nadškof, primas Spanije, 72-letni kardinal Gomay Thomas.

Časopisje piše o bližajoči se ofenzivi italijanskega maršala Grazianija proti angleškim postojankam v Egiptu.

Nemčija je začela z novimi budimi letalskimi napadi na južno Anglijo.

4000 letalskih motorjev je naročila pri Fordu ameriška vlada.

Nove oficirske uniforme, ki jasno označujejo čin oficirja, je dobila ruska armada.

Četrtnska voznina

za odkritje spomenika Viteškemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju v Ljubljani.

Radi kratkega roka morajo občine javiti odboru za odkritje spomenika že do 29. avgusta t. l. število potrebnih legitimacij. Zato naj nihče ne odlašaja s prijavo, ker se zamudnikom ne bo moglo več izdajati legitimacij. Da olajša občinstvu možnost kupovanja teh izkaznic, je odbor iste razposlal v večjih krajih tudi zastopnikom »Putnika«.

V Ljubljani, Kranju, na Jesenicah in na Bledu, v Mariboru, Ptuj in Celju more torej vsakdo dobiti izkaznice za četrtnsko vožnjo o priliki odkritja spomenika Viteškemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju v Ljubljani tako v občinskih pisarnah kakor tudi pri bileternikah »Putnika«.

V informacijo interesentom iz Belgrada in Zagreba se objavlja, da bodo poslani izkaznice tudi bileternikam »Putnika« v teh krajih, ker velja popust izven Slovenije le iz postaj na progi Belgrad-Zagreb-Ljubljana. Udeleženci iz ostalih krajev izven Slovenije morajo kupiti do priključne postaje na glavni običajno voznico. Odbor.

N Dne 8. septembra se bo na Rakovniku v Ljubljani spet slovesno praznovala obletnica posvetitve Marijinega svetišča. Letos bo imela ta pobožnost poseben značaj: Popoldne bo velika procesija s kipom Marije Pomočnice, ki se je udeležiti izključno mladina od 6 do 14 let. Procesijo bo vodil sam prevz. škof dr. Gregorij Rožman. Vse pobožnosti tega dne imajo namen, da nam od Boga izprosijo in ohranijo tako zaželjeni mir.

bi bili njeni otroci vsi v samih čipkah, vsi v »špicah« in v svili, taki pa vendar morajo biti, da se smejo pred ljudmi na cesti pokazati.

Tako smo vam v podobi pokazali ljudi brez lastne vzgoje, ljudi, ki nič nase ne drže, ki jim za lastno čast ni nič mar.

S takimi ljudmi je največji križ na tem božjem svetu. Naduti so, domišljivi so, to hočejo, da bi jih vse častilo in hvalilo, tega pa ne vidijo, da nimajo na sebi nič takega, kar bi jih delalo časti in povzdigovanja vredno. Morda tudi nastopajo kakor rojeni gizdalini, ali glava jim je prazna in puhla. Na svojo zunanjost so nekaj držali, pozabili pa so — in takih srečavamo danes na naši zemlji na milijone, — da obleka ne naredi človeka, ampak da to dela človeka, kar ima v glavi. Mislili so svojčas, da jih bo bogastvo delalo slavne in veljavne, pa so zaklade duha zametavali in sedaj nimajo kakor tisti Ribničani: ko robo vso proda, nej gnarja, nej blaga...

Vzgajati samega sebe je trdo delo, pa delo, ki je vsakemu potrebno, kdor hoče v človeški družbi kaj veljati in vsaj malo vloge igrati. Brez lastne vzgoje smo to, kar je svet brez ljubezni, kakor brneč bron in kakor zvonec...

(Dalje prihodnjic).

Kralj Peter si v sprisrtnu g. Miloda Stareta ogleduje prago.

Prisrnik Frkinov Motri je stal ob telegrafnem drogju in nepremično nihal na žico. Mimo pride sosod Peter in ga vpraša: »Kaj nihal v žico, Motri?« Motri se previdno ozre in zašepče: »Slišal sem, da je župan poslal denes po telegrafu svojemu sinu cel stotak. Sedaj čakam, kdaj bo denar smuknil po žici.«

Nj. kralj. Vja. knez namestnik Pavle, ki je napravil sporazum med Hrvati in Srbi.

Predsednik vlade Dragiša Cvetković in podpredsednik vlade dr. Maček se sprehajata po zagrebških ulicah.

V Savinjski dolini obirajo les. Obiralka obirajo les in ga mečejo v koto.

Radio Ljubljana

Četrtek, 29. avg.: 7 Jutranji pozdrav — 7.05 Napovedi, poročila — 7.15 Plošče — 12 Plošče — 12.30 Poročila, objave — 13 Napovedi — 13.02 Rad. orkester — 14 Poročila — 19 Napovedi, poročila — 19.20 Nac. ura — 19.40 Objave — 20 Deset minut zabave — 20.10 Slovensčina za Slovence (dr. Kolarič) — 20.30 Veseli trio — 21.15 Plošče — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Radijski orkester.

Petek, 30. avg.: 7 Jutranji pozdrav — 7.05 Napovedi, poročila — 7.15 Plošče — 12 Plošče — 12.30 Poročila, objave — 13 Napovedi — 13.02 Rad. orkester — 14 Poročila — 14.10 Tedenski pregled Tujskoprometne zveze — 19 Napovedi, poročila — 19.20 Nac. ura — 19.40 Objave — 20 Za planince — 20.10 Vzgojna posvetovalnica (Vida Peršuh) — 20.30 Pevski in orkestralni koncert — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Samospevi.

Sobota, 31. avg.: 7 Jutranji pozdrav — 7.05 Napovedi, poročila — 7.15 Plošče — 10 Prenos otvoritve ljubljanskega velesejma — 12 Plošče — 12.30 Poročila, objave — 13 Napovedi — 13.02 Plošče — 14 Poročila — 17 Otroška ura (Mileva Boltar-Ukmar) — 17.30 Plošče — 17.50 Pregled sporeda — 18 Rad. orkester — 18.40 Ob 100. letnici božje poti Sv. Križ pri Belih vodah (B. Orel) — 19 Napovedi, poročila — 19.20 Nac. ura — 19.40 Objave — 20 Znanjopolitični pregled (dr. A. Kuhar) — 20.30 Pisan večer — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Rad. orkester.

Nedelja, 1. sept.: 8 Jutranji pozdrav — 8.15 Kvartet trobil — 9 Napovedi, poročila — 9.15 Prenos cerkv. glasbe iz trbovske cerkve — 9.45 Verski govor — 10 Pevski in klavir. koncert — 11 Prenos promenad koncerta voj. godbe — 12 Plošče — 12.30 Objave — 13 Napovedi — 13.02 Rad. orkester — 16.30 Fantje, v naše vrste! (Iv. Martelanc) — 17 Kmet. ura: Oskrba prašičev (Hladnik Jakob) — 17.30 Pod lipo. Nastopajo Fantje na va-i. Kvartet sester Stritar in Stanko Avgust — 19 Napovedi, poročila — 19.20 Nac. ura — 19.40 Objave — 20 Koncert Primorskega prosvet. društva »Sloga« iz Kranja — 21 Rad. orkester — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Prenos.

Ponedeljek, 2. sept.: 7 Jutranji pozdrav — 7.05 Napovedi, poročila — 7.15 Plošče — 12 Plošče — 12.30 Poročila, objave — 13 Napovedi — 13.02 Rad. orkester — 14 Poročila — 19 Napovedi, poročila — 19.20 Nac. ura — 19.40 Objave — 20 Izseljenski kotiček — 20.10 Ljudsko zdravje v Sloveniji: Umiranje dojenčkov (dr. Ivo Pirc) — 20.30 Pevski koncert »Ljubljana zvonat« — 21.15 Prenos — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Radijski orkester.

Torek, 3. sept.: 7 Jutranji pozdrav — 7.05 Napovedi, poročila — 7.15 Plošče — 12 Plošče — 12.30 Poročila, objave — 13 Napovedi — 13.02 Slovenski napevi — 14 Poročila — 19 Napovedi, poročila — 19.20 Nac. ura — 19.40 Objave — 20 Gospodar. navodila (D. Potočnik) — 20.10 Vzgoja k disciplini in svobodi (prof. Bojc) — 20.30 Plošče — 21 Rad. orkester — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Narodne in umetne pesmi ob spremljavi citer poje Stjepan Korečanov.

Sreda, 4. sept.: 7 Jutranji pozdrav — 7.05 Napovedi, poročila — 7.15 Plošče — 12 Plošče — 12.30 Poročila, objave — 13 Napovedi — 13.02 Duet harmonik (brata Malgaj) — 14 Poročila — 18.30 Mladin. ura: O letanju v velikih višinah (Janko Colnar) — 18.45 Plošče — 19 Napovedi, poročila — 19.20 Nac. ura — 19.40 Objave — 20.10 O postanku in razvoju fotografije (Oskar Kocjančič) — 20.30 Koncert godbe 40. pp. Triglavskega — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Strel-kvartet »Murnčke«.

d Pozivamo rentnike in druge povratnike in Nemčije, naj se zberejo dne 6. septembra ob 8 zjutraj v Ljubljani pri »Starem Tišterju« (P. Lončar) v Kolodvorski ulici, da se udeležimo v posebni skupini odkritja spomenika kralja Aleksandra I. - Lindič Ivan in Pavle Bolha, zastopnika westfalskih Slovencev.

Teta: »No, Tonček, ali imaš rad tvojo novo srajčo?«

Tonček: »No, ja, toda, nešteta reči je, ki bi jih bolj potrebovala.«

Mesto Aden, važna angleška trdnjava pri vходу v Rdečo morje.

Lupine kakava zoper rahitisa. Angleški medicinar prof. E. W. Knapp je odkril, da vsebujejo lupine kakava zelo mnogo vitamina D, ki je važen posebno kot zaščitni in zdravilni pripomoček zoper rahitisa. Poskusi, pri katerih so živali krmili s temi lupinami, so med drugim pokazali, da vsebuje kravje mleko tudi pozimi toliko vitamina D kakor poleti, če dobi žival dva funta lupin v svojo krmo. Tako bi imelo lahko tudi zimsko maslo prav toliko antirahitičnih snovi kakor poletno.

Edina senatorica. V senatski zbornici Združenih držav je sedaj samo ena senatorica, in sicer Hattie Caraway iz Arkansasa, ki je bila zadnjčic ponovno izvoljena za šestletno dobo.

Italijanski padalci iz Libije.

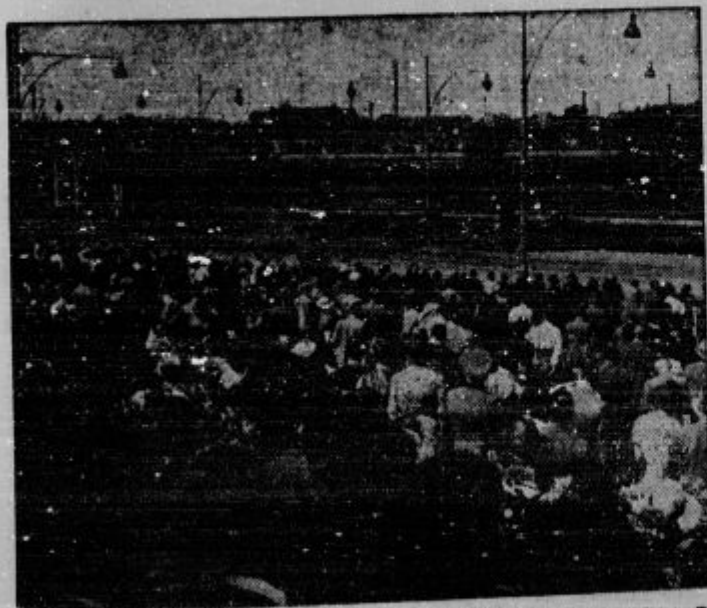

Ostanki kombalka, ki je strmožlavlil na tla.

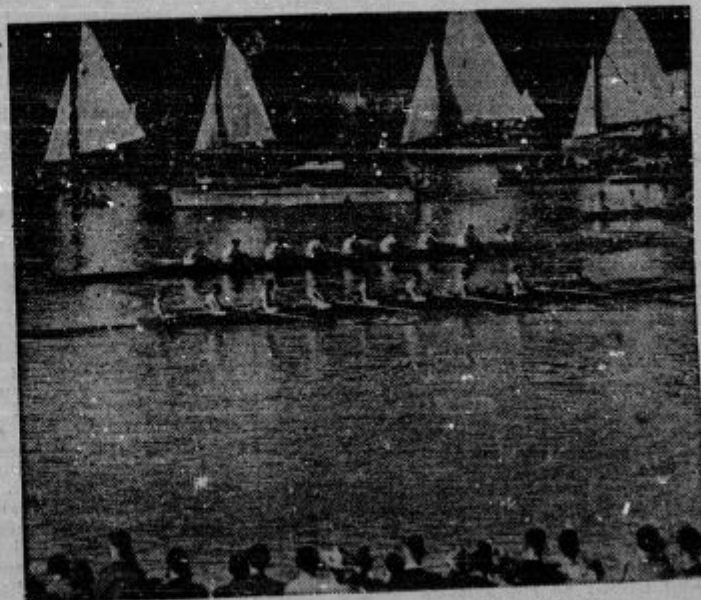
Bolezen, ki seje groza. Razna zdravniška društva so ugotovila, da je gobavost, ki jo mi poznamo tako rekoč samo iz sv. pisana, danes precej razširjena po vsem svetu in po najkulturnejših državah. V Parizu se prav tako lahko naležeš gobavosti kakor v katerem koli zanemarjenem kraju Vzhoda. Zato je bil letos v Kairu velik mednarodni kongres, kjer so proučevali, kako zaustaviti gobavost, za katero do sedaj še nimajo učinkovitih zdravil; pač jo lahko omeje in olajšajo, popolnoma ozdraviti pa je ne morejo. Tudi za bolnike je danes zelo dobro preskrbljeno, da niso več izobčenci človeške družbe, kakor se je to dogajalo vsa stoletja do najnovejših časov.

Optik je svojega vajenca takole poučeval o načinu prodaje očal.

»Ko si stranka izbere primerna očala in vpraša po ceni, rečeš: »Petnajst dinarjev«, nato prenehaš in stranko opazuješ, kdaj treni z očmi. Če se to ne zgodi, dostaviš: »Seveda, to je samo okvir, leča stane še nadela dva kovača. Tu zopet opazuješ, in če tudi še edaj ne treni z očesom, rečeš: »vsaka's«

V Ruhelebusu pri Berlinu so se vršile matadorske tekme. Pogled na dirkalnišče. — Nemški vojaki se borijo za prvenstvo v veslanju. Olimpijska proga v Grünau pri Berlinu.

PO DOMOVINI

Čajte čajte, vi pijanci!

(I. Dolencjakega.)

Prvi slučaj. Nekaj častar bi rad pilcel do krave. Denarja ni imel. Na posodo ga ni mogel dobiti. Ob zivici, ki je spadala k časti, je rasil nekaj hrupa. Te prida in z izkupitkom gre za sejum. Na sejum ga ni bilo primerno. Bilo in ni bil kupil. Konec, ki se mu pomagal zbirati, se ga nagovoril, da se sli v gostilno. In tam so kilihi čisti na litrom seveda za njegov račun. Vsi so se zgodili. Častar pa se zadržal. Nač je že bila. Družba se živigne in razila. Častar sam končati proti domu. Na poti opreži. S težavo pride do nekakega kmetice, kjer se nemogoče ngradi na tla. Drugo jutro ga čisti in čisti ni mogel vstati, so ga morali peljati do njegove hiše. Nač vst se ni mogel. Četrt dan je na vedno zaplul. Od koprne družbene na kravo je eden smektarjev sumo 3 stitake primisel njegovi ženi.

Drugi slučaj. Žena nekake gostilne je pomislila, kot čimurica zaslužila dva stitaka. Ker ima nekaj

si v najemu, je sklenila kupiti prašička, da bi ga zredila in bi družina imela zabelo. Moja polje na sejum. Moč prašička res kupi. Ker pa se mora vsaka kupilka zaliti, se ne ni sreča, gre v gostilno. Tam pa trško fasa pije, da zapije celega prašička. Niti toliko mu ni ostalo, da bi imel za vožnjo po hlevnici. Pač je moral s težko glavo kolovratiti proti domu, kjer ga najbrže ni čakal prijazen sprejem. Vsa družina bo morala pozimi jesti nezabljeno.

Tretji slučaj. Moč se napravlja za na pot. Žena ga pogreši, naj prinese domov soli in petroleja, ker je tega zmanjkalo. Da mu tudi toliko denarja, da se imel za nakup. Prodala je prejšnji dan nekoliko jate. Moč pride čez nekaj ur domov, toda brez soli in brez petroleja. Ni tuda, če je bila jed neslana in da je bilo treba iti zgoraj spat. Za zganje je pa le bilo.

Četrti slučaj. Lansko leto je bila izvrstna sadna letina. Stari oče-ufitkar je imel izgovorjenih nekaj sadnih dreves za svojo uporabo. Seveda je šlo vse sadje za klanje. Nakehal ga je 28 litrov. Pa vse je šlo v enom mesecu. Koliko je bilo krega in kletvin v tem mesecu!

Iz raznih krajev

Velika planina. Naša kapela Marije Snežne je bila blagoslovljena dne 21. avgusta 1938. Prvo leto je bilo v njej opravanih 15 sv. maš, drugo leto 27, letos pa dvanajst. Skupaj 62 sv. maš. Zanimivi so podatki o udeležnikih pri maši. Prebivalci naše parohije so po večini pastirji, ki pasejo svojo živino na Mali, na Veliki in na Gojski planini, deloma tudi na Kozličici in na Dolci. Pri maši ob delavnikih se suče število navzočih takole od 30-70, kolikor je pač mogoče pastirje obvestiti; pri maši ob nedeljah pa kažejo zapisniki navadno nad 150 udeležnikov. Tisti, ki so zraven, pa navadno pripovedujejo, da jih mora mnogo te zuna kapela ostati. Znamenje, da je kapela že v prvih letih premajhna. Pa smo imeli takrat, ko smo jo stavili, pomisleke, kdaj pa kapela pri tej velikosti polna! Poleg pastirjev pridejo k mašam tudi mnogi tuji-turisti in

izletniki. Kako lepo pa je, biti pri sv. maši na takih zračnih višavah iz podanih števil lahko vsak sprevidi, da je bila naša kapela na Veliki planini potrebna in da smo jo prav za prav že prepozno postavili. Eno težavo pa opazujemo vsi, ki poznajo razmere v naših hribih in planinah: duhovnik, ki pride v soboto ali pred praznikom tja malevat, nima primerne prostora za prenočišče. Kadar bomo z združenimi močmi mogli še ta nedostatek odpraviti, potem bomo imeli na Veliki planini morebiti še enkrat toliko maš kakor jih imamo doslej. Priprani smo, da bo marsikak duhovnik rad prišel v našo gorsko samoto iskat zrahljanega zdravja in spremembe zraka. Obenem pa izražamo svojo zahvalo vsem gospodom duhovnikom, zlasti članom Alajzevega kluba, ki nas pridno obiskujejo in prinašajo našim planincem zares pravo nedeljo. — Mirnogrede povedano sta se letos na Planini ponesrečila tudi dva turista oz. izlet-

nika. Eden, Hrvatini Alojziji, je za poškodbami umrl v ljubljanski bolnišnici, drugi, Čepak, je menda ostal pri življenju. Ponesrečila sta se pa oba skoro na istem mestu. Velika planina ni nevarna, zdi se pa nam, da je hrepenenje po planinkah tam gori že nekaterega neslo v grob.

Dole pri Litiji. Te dni je umrla 76-letna ženska in trgovka Poglajen Jožeta. Pokojna je bila zvesta naročnica »Domoljubovca«, od kar je izhajal in dosmrtni od Mohorjeve družbe. Bila je zelo marljiva in si je že v zgodnji mladosti s svojimi rokami prislužila toliko, da si je kupila nekaj zemljišča in postavila hišo, v kateri je odprla malo trgovino z mestnim blagom. Ostala je sama in živela skupaj s svojo materjo, ki je bila revna vdova po cerkveniku in dočakala starost 96 let. Zelo rada je hodila v cerkev in srbela za njeno olepiavo. V mladosti je bila tudi čez 20 let cerkvena pevka in prav rada je podpirala misijone. Naj ji bo Bog obilen plačnik!

Sv. Jakob ob Savi. Da se urede že več let trajajoče slabe šolske razmere v naši fari, sta se občinski in krajevni točki odbor odločila zidati novo toliko poslopje, ki bo stalo med vasema Plata in Dragomelji. Prva javna piemena ponudbena licitacija za to novo šolo bo na dan 30. avgusta 1940 ob 11 dopoldne v Dragomelju. Razpisana so zidanka, težnja, krovski in kleparski dela in strokovod. Natančna poizvedila in ponudbeni pripomočki se dobe med uradnimi urami v prostorih ljudske šole v Sv. Jakobu ob Savi. Pešek, apno, židna opaka in nekaj lesa je na stavbišču že pripravljeno in jih podjetnik odkupi po dnevnih cenah. Vabijo se podjetniki, ki si za razpisana dela zanimajo, da se licitacije udeležijo.

Tržič. Ta teden se je pripetila na državni cesti Pristava—Tržič težka avtomobilska nesreča, katere žrtev je postala cela družina, mož, žena in njuna hčerka. Po cesti je privoščil tovrstni avto lastnika Kovata Jožeta iz Tržiča, ki ga je vodil njegov sofer. Soferju je odpovedal volan. Avto je zdrsnil raz ceste in pri tem se vsi silo zadel na cesti stoječo družino mojstra Jermana Antona iz Tržiča. Jerman je

87

Gospod Volodijovski

Vitezi so bili zelo potrli, ko so slišali, da je lokostrelec mrtov, zakaj bil je izmed prvih vitezov v vojskah ljudovlade. Izpraševati so se dragonci, kako se je to zgodilo, toda ta ni mogel odgovorjati, ker je kri curkoma bila iz njega, nasploh pa se je kakor smog zvalil na zemljo.

Vitezi pa so začeli tožiti od žalosti za gospodom Mušalskim.

»Za njega ostane spomin v vojski,« je govoril gospod Kvasibrocki, »in kdor to obleganje preživi, bo slavil njegovo ime.«

»Ne bo se več rodil drug tak lokostrelec,« je rekel neki glas.

»To je bil moč, ki je imel v vsem Hreptovju največjo moč v rokah,« se je oglašal mali vitez, »s prstom je pritisnil tolar ob svojo desko in ga popopoloma stlačil vanjo. Edinoce gospod Podbipenta z Litve ga je v moči nadkrišjeval, toda ta je bil pod Zbraštem ubit, od živih pa ni bil kos, kar zveša moč v rokah, brilone Norovjejski.«

»Velika, velika izguba,« so govorili drugi. »Samo v starih časih so se rodili taki vitezi.«

Ko so tako počastili spomin na lokostrelca, so šli na nasip. Volodijovski je takoj poslal h gospodu generalu in škofu sli z obvestilom, da se je izpad posrečil: mine so uničene, pokopniki pa pobiti. Z velikim črmenjem so sprejeli v mestu to novice, toda — kdo bi bil to pričakoval? — s prikrito nevoljo. Gospod general in tudi škof sta bila mnenja, da ti trenutni triumfi ne rešijo mesta, ampak samo še bolj razdražijo groznega leva. Koristni bi mogli biti samo v tem primeru, če bi se kljub vsemu temu pogodili glede predaje, zato sta

tudi oba poglavitna napeljevalca sklenila dalje voditi pogajanja.

Toda ne gospodu Volodijovskemu ne Ketlingu ni prišlo niti za trenutek na misel, da bi ugodne vesti, ki sta jih poslala, utegnile imeti zgolj takšen zaključek za posledico. Bila sta morda gotova, da se vseli sedaj trdno upanje tudi v najbolj omahljiva srca in se v vsak razume novo veselje, da bi se srdito upirali sovražniku. Zakaj mesta ni bilo mogoče polastiti se, če ni bil prej grad zavzet. Ako se je torej grad ne samo upiral, ampak je povzročil še uspešno napadal, niso imeli obleganci najmanjše potrebe zatekati se k pogajanjem. Živeča je bilo obilo v zalogi, smodnika tudi; sprito vsega tega je bilo treba samo vrata stražiti in gasiti požare v mestu.

Odkar se je pričelo obleganje, je bila to najbolj vesela noč za malega viteza in za Ketlinga. Nikoli še nista tako trdno upala, da odneseta zdravo kožo iz teh turških klešč in prav tako zdravi izpeljeta nazdražji glavi.

»Še nekaj naskokov,« je dejal mali vitez, »in kakor je Bog v nebesih, zgube Turki veselje in nam bodo hoteli z gladom prisiliti. Pa tu, glej, je živeča dovolj. Sicer pa je že september pred nami; čez dva meseca se prične deževje in mraz, njihovo vojaštvo pa ni preveč utrjeno. Naj le enkrat pošteno prezebejo, pa bodo tudi odšli.«

»Mnogo jih je doma iz etijopskih pokrajin,« je odgovoril Ketling, »ali drugih takih, kjer raste poper, in o prvem mrazu, kadar pride, bodo vsi trdi. Dva meseca vzdržimo tudi v najslabšem primeru, če bi naskakovali. Tudi si je nemogoče misliti, da ne bi prišla nobena pomoč. Navsezadnje se ljudovlada zbudi; pa čeprav bi gospod hetman ne zbral velike vojske, z napadalnimi oddelki bo pritiskal na Turke.«

»Ketling, kar zdi se mi, da še ni odbila naša zadnja ura!«

»To je v božjih rokah, toda tudi meni se tako zdi, da ne bo prišlo do tega.«

»Goto bo še kdo padel kakor gospod Mušalski. Kaj hočemo, se pač ne da pomagati! Strašno mi je škoda gospoda Mušalskega, čeprav je padel kot vitez.«

»Bog daj, da bi tudi mi ne slabli, samo ne takoj, zakaj potem ti, Mihael, da bi mi bilo žal... za Kržišo.«

»Da, in meni za Bašo... No, delava pošteno, pa je tudi usmiljenje nad nama. Tako nekako veselo mi je pri srcu! Treba bo tudi jutri kaj posebnega izvršiti.«

»Turki so naredili na okopih lesene zaslone iz tramov. Omislil sem si sredstvo, katero se uporablja za zažiganje ladij: cunjje se že namakajo v smoli in upam, da jutri dopoldne požgem vsa ta dela.«

»Ha, je dejal mali vitez, »storej napravim jaz izpad. Pri požaru se itak naredi zmeda, poleg tega pa jim ne pride na misel, da bi bil podnevi kak izpad mogoč. Jutri utegne biti še boljše kakor danes, Ketling...«

Tako sta se razgovarjala prijatelja, ki jima je bilo srce navdušeno, potem pa sta šla k počitku, ker sta bila zelo utrujena. Toda mali vitez šo tri ure ni spal, ko ga je zbudil stražmojster Lušnja.

»Gospod poveljnik, novice! je rekel.

»Kaj? je zaklical budni vojak in skočil v trenutki kvišku.

»Gospod Mušalski je prišel!«

»Za Boga, kaj poveš!«

»Tako jel Stal sem pri vrzeli, pa zaslišim, kako nekdo z druge strani po naše kliče: »No streljaj, jaz sem!« Pogledam, kar vidim gospoda Mušalskega, ki se je vrnil preoblečen kot janičar.«

»Hvala Bogu! je rekel mali vitez.

In skočil je, da pozdravi lokostrelca. Ze so je dani. Gospod Mušalski je stal na tej strani nasipa v beli čepici in luskinastem oklepu, pravemu janičarju tako podoban, da bi človek skoraj svojim očem ne verjel. Ko je zagledal malega vi-

dobil težke poškodbe, žena je obležala kakih 50 m od kraja nesreče nezavestna, 3-letna hčerka pa s prebito lobanjo. Prepeljali so vse tri v ljubljansko bolnišnico, kjer pa je hčerka podlegla, gospa Jermanova pa je še vedno v nevarnosti.

Št. Vid pri Stični. V mlačvi smro. Namitliki pa ne bomo veliko. Nek gospodar je vječal 15 mernikov. In to naj bo za setev in za kruh! — Otava je sicer lepa, a spraviti je ni mogoče. Eden dan je lep, drugi dan pa vedno dežuje. Marsikje so travniki še zaliti. Zaradi bučnega viharja je koruza kar v tleh, tudi ajda, ki je tako lepo kazala, je povajena.

Trboje pri Kranju. Ta teden praznuje 60-letnico svojega življenja ugledni mož Jernej Novak. Vnet za vse dobro in krščansko je podpiral vse naše naprave in ustanove. Deluje po vseh naših organizacijah, je član občinskega odbora, mlekarkega in čebelarkega društva. Kot neustrašen pristav našega voditelja je moral pod prejšnjim režimom marsikaj prestati. Gonili so ga vključenega s starejšim enim. Bog ga živi še mnoga leta zdravega in čilnega v podporo domače hiše in družine, v blagor domovine in čast Cerkev.

Vranja peč pri Kamniku. Pretekli teden smo doživeli strašne nalive, ki so razdelili pota. Koliko bo spet dela in opravka, da bodo spet taka, kot so bila prej. Na polje je voda nanesla polno kamnija in peska. Take velike katastrofe ne poznamo.

Veselo. Na Mali šmarni 8. septembra je vsako leto tu večji romarski shod. Duhovno opravilo ob 6 in ob 10 in obakrat darovanje za cerkev. Na predvečer in jutraj je dovolj prilike za sv. spoved. Popoldne ob pol 3 cerkveni govor g. dr. Alojzija Kuharja, nato se bo vršila slovesna procesija s starodavnim Marijnim kipom. K procesiji so še posebej vabljene Marijine družbe — člani fantovskih odelcev in dekliških krožkov. Vsi udeleženci teh pobožnosti naj bi se strnili v eno množično armado molitve, ki bo Marijo vnovič in zaupno prosila, da obvaruje našo domovino vojnih grozot in izprosi pri Bogu čimprej pravični mir med evropskimi narodi. Dne 22. avgusta je umrla v Adernasu Katarina Maček roj. Čebulj v 76. letu starosti. Pokojna je bila zadnja nečakinja misijonarja Jan. Čebulja, ki je bil vnet sodelavec škofa Frid. Baraga v Ameriki. — Rajni naj povedi Vsemogočni za njeno lepo življenje vedno plačilo, prizadetim sorodnikom pa naše sožalje!

Medija — Izlake. Dne 5. avgusta t. l. je umrl Franc Grošelj, po domače Dergačičski oče. Pokojnik je bil 25 let ključar tukajšnje

Nemščino, italijanščino in esperanto

poučuje pi-mem-nim potom

Jezikovna dopisna šola, št. V d 72 nad Ljubljano.

Učnina nizka. — Uspeh zagotovljen. — Zahtevajte prospekt! — Priložite znamko za odgovor.

duhovniške cerkve. V njegovo hišo so imeli dostop le katoliški časopisi. Naj mu Bog bogato poplača njegovo delo, ki ga je storil v čast božjoli Drugi dan pa je božja dekla smrt odpeljala v večnost. Spanovo mamu Bilo je globoko verna in vnetá članica Marijine družbe. Bog ji daj večni mir! — Dne 20. avgusta pa je po kratki bolezni ugasnila lučka življenja, malemu ministrantu naše cerkve Ed—tu Jenko. Tako rad je imel Jezusa, da ga je vsaki dan sprejel v svoje srce. Gotovo mu je Jezus njegovo otroško ljubezen poplačal, ter ga uvrstil med svoje božje izvoljence.

Lučine nad škofjo Loko. 40-letnico organizacijske in cerkovniške službe obhaja letos, v splošno zadovoljstvo vseh faranov, Dolinar Janez, oče pok. Dolinarja Rudolfa. Po načelu: »Moli in delaj« je jubilar s ženo pošteno zre-

dil in vzgojil svojih 10 otrok. Vse življenje je moral veliko trpeti, posebno pa še zadnja leta, ko mu je smrt ugrabila kar troje otrok: najprej Rudolfa, potem pa še eno hčerko in enega sina. Pa kljub vsem bridkostim in težavam je naš jubilar vedno vever in vesel. Bog ga živi še mnogo let! — V sredo, 21. avgusta, smo pokopali najstarejšega farana 94-letnega Luznarja Antona, po domače starega Selevca. Bil je mož stare korenine, ki je ljubil Boga in bil nadvse vdan Cerkvi, kateri je tudi nad 40 let zvesto služil kot cerkveni ključar. Naj počiva v Bogu!

Vače, Po 12 letnem trpljenju je zaspala za vedno Končar Frančiška iz Vač. Pravtako se je preselila v boljši svet Hribarjeva Mica iz Vač. Naj počiva v miru! — 25. avgusta smo blagoslovili Gasliški dom. S tem domom se Vače lahko postavlja, saj obsega poleg obširnega prostora za orodje še troje stanovanj, vsako po dve sobi.

Škocijan pri Mokronogu. Oni dan so imeli v Škocijanu imenitno poroko. Poročila se je Hočevnar Francka, doma iz Dobruške vasi, s policijskim stražnikom Smintičem iz Zagreba. Poroka se je izvršila s slovesnostjo, kot se na deželi malokdaj vidi. Pobožnost je bila zlasti ta, da sta bila za priči primarij Zakladne bolnice v Zagrebu dr. A. Gottlieb in senator ter podpredsednik HSS inž. A. Košutič. Z njima je bilo še mnogo zagrebske gospode. Vsi so se prav dobro počutili med nami. — Opozarjamo na veliko tombolo, ki bo pri nas v nedeljo, 15. septembra. Motorno kolo, ki bo prvi dobitnik, že imamo. Krasno je. Marsikdo si ga želi zagotoviti s tem, da kupi po več tombolskih kart. Prihitite zato z vseh strani v Škocijan. Karte so samo po 2 din. Začetek ob 14 popoldne.

Kopani in Račna. Zadnje tedne se oglašja tudi pri nas meningitis. Nekaj oseb so pri nas odpeljali v bolnišnico, a se jim je zdravje izboljšalo. Ker je bolezen nalezljiva in smrtonosna, treba pri prvih sumljivih znakih takoj zdravniške pomoči. — Na Veliki šmarni imamo pri nas žegnanje in romarski shod. Letos je prišlo počastiti kopanjsko Marijo izredno veliko ljudstva iz bližnje in daljne

Novi grobovi

m Umrli so: v Ptujju veletrgovec Milan Vuga, v Mariboru trgovec in hišni posestnik Anton Tkalec, v Bohinju član drž. opere v Ljubljani France Kavčič, v Borovnici finančni preglednik v p. Andrej Dolenc, v Naklem pri Kranju mati odvetniškega pripravnika Ana Benedičič, v Kolovcu industrijalec Feliks Stare, v Trnovem pri Ilir. Bistrici Jožefa Zajc roj. Mlakar, v Rajhenburgu Pavla Solina roj. Ravljen, v Zg. Gamelnjah trgovec Ivan Bizant. — V Ljubljani so umrli: žena posestnika Marija Loboda roj. Galič, Ivan Baznik, soproga inšpektorja v p. Amalija Lavrič, trgovec in posestnik Josip Rus, oficijal drž. železnice v p. Jožef Petrič, Minka Zrinšek, vdovna Potokar roj. Anžič, redovnica M. Anunciata Dostal, Vita Otoničar in trgovka Marija Cesnik. Naj počivajo v miru!

teza, je skočil k njemu in začela sta se radostno pozdravljati.

»Mi smo te že objokovali, gospod!« je zaklical Volodijovski.

Med tem je prihitelo nekaj drugih častnikov, med njimi tudi Kelling. Vsi so bili silno preseženi, potem pa so začeli na vse pretege izpravevati lokostrelca, kako je prišlo do tega, da se je po turško preoblekel. Ta pa je povzel besedo in tako-le pravil:

»Ko sem se vračal, sem se prevrnil čez mrtvega janičarja in udaril z glavo ob ležečo kroglo; toda čeprav sem imel čapko z žlico prečito, sem se vendar takoj onesvestil, pač ker mi je bila glava še od tistega udarca, ki sem ga bil dobil od Hamidja, preveč občutljiva za vsakršno poškodbo. Ko se torej zopet zavem, ti ležim na ubitem janičarju kakor na postelji. Potipljem glavo, malo boli me, rog mi pa vendar ni zrasel. Snel sem čapko, dež mi je bučo ohladil; mislim si: dobra je ta! Tedaj mi peče v glavo; kaj, ko bi temu janičarju vzel vso njegovo opremo in bi šel preoblečen med Turke? Saj govorim po turško tako dobro kakor po poljsko in nihče me po govoricu ne spozna, po obrazu pa tudi ni mogoče razločiti janičarja. Pojdem, pa bom poslušal, kaj govore. Sem ter tja me je obšel strah, ker mi je bilo v spominu nekdanje suženjstvo, kljub temu sem šel. Noč je bila temna, komaj se je tu pa tam nekoliko svetilo, pa vam povem, gospodje, da sem med njimi tako hodil kakor med svojimi. Mnogo jih je ležalo v prekritih rovih; šel sem tudi tja. Ta in oni me vpraša: »Kaj se še vlačiš okoli?« jaz pa na to: »Ker se mi ne dá spati!« Tudi drugi, jaz pa na to: »Ker se mi ne dá spati!« Tudi drugi, ki so se spravili skupaj, so se razgovarjali o obleganju. Zelo so pobiti. Na lastna ušesa sem slišal, kako so se pritoževali nad našim tu navzočim hreptjovskim poveljnikom. (Tu se je gospod Mušalski priklonil Volodijovskemu.) Ponavljam njih ipssissima verba (besede doslovno), saj je sovražnikova graja zanj največja potola. »Dokler bo«, so govorili, »ta mali pes — tako so pasji

bratje imenovali tebe, gospod — dokler bo ta mali pes grad brnil, ga nikoli ne zavzamemo.« Drug spet pravi: »Njega se krogla in železo ne prime, a smrt veje od njega na ljudi kakor kuga.« Tu so začeli vsi skupaj tožiti: »Samo mi se bimo, pravijo, drugo vojaštvo pa ne dela nič; džamak si greje trebuhe na soncu, Tatarji ropajo, spahiji se vlačijo po bazarju. Nam govori padli: »Moje mi!« ovčice,« toda vidi se, da mu nismo preveč mili, ko so nas privedli sem v klavnico. Vzdržali bomo, pravijo, a ne dolgo, potem pa se vrnemo v Hotim in če ne dobimo dopusta, utegnemo navsezadnje pasti tudi nekatere imenitne glave.«

»Ali slišite, gospodje?« je kričnil Volodijovski. »Če se janičarji upro, se sultan takoj prestraši in odneha od obleganja.«

»Kakor mi je Bog mil, tako govorim čisto resnico!« je dejal gospod Mušalski. »Janičarji se kaj lahko upro in že sedaj je silno mrmranje med njimi. Mislim, da poskusijo še eden ali dva naskoka, potem pa pokažejo zobe svojemu agi, kajmakanu, da, samemu sultanu.«

»Tako bo!« so vzkliknili častniki.

»Naj poskusijo tudi še dvajset naskokov, pripravljeni smo govoriti drugi.«

In začeli so s sabljami rogljati, z iskrenimi se očmi gledati na okope in glasno dihati. Ko je mali vitez to slišal, je v navdušenju šepnil Kellingu:

»Nov Zbrazat! Nov Zbrazat!«

Toda gospod Mušalski je zopet povzel besedo: »To je, kar sem slišal. Žal mi je bilo, da sem moral oditi, saj bi bil lahko še več slišal, toda bal sem se, da me dan zajame. Šel sem torej k okopom, s katerih niso streljali, da bi se v mraku spiznil skozi nje. Gledam, prav tam ni nobenih rednih straž, samo janičarji se kupoma vlačijo okoli kakor povod. Približam se velikemu topu, nihče ne zakliče. Gospod poveljnik pa ve, da sem pred odhodom vzel s seboj zagazde za topove. Potisnem brž eno v zažgalno luknjo —

ne gre; zakaj če hočeš, da gre noter, moraš s kladivom udariti po njej. Ker pa mi je Gospod Bog dal nekaj moči v rokah — saj ste že tudi, gospodje, marsikrat videli moje poskuse — pritisknem lepó z dlanjo, malo je zaškrtalo, pa je šla zagazda noter po ogoreki... Zelo sem se razveselil!...«

»Za božjo voljo, to si storil, gospod? Veliki top si zagazdil?« so spraševali od vseh strani.

»Storil sem to in še drugo; ker je namreč gladko šlo, mi je bilo zopet žal, da bi odšel, pa sem jo ubral k drugemu topu. Malo me roka boli, toda zagazde so šle noter!«

»Gospodje, je zaklical Volodijovski, »nihče ni tu izvršil večje reči, nihče se ni pokril s tako slavo! Vivat gospod Mušalski!«

»Vivat, vivat!« so ponovili častniki.

Za častniki so začeli kričati vojaki. Čuli so te krike Turki v okopih in se prestrašili — in tembolj jim je upadel pogum; lokostrelci pa se je, poln radosti, klanjal častnikom in jim kazal svojo mogočno, lopati podobno dlan, na kateri je bilo videti dve sinji lisi, ter govoril:

»Pri moji veri, resnica! Tu imate, gospodje, spričevalce!«

»Verjamemo!« so klicali vsi. »Hvala Bogu, da si se srečno vrnil!«

»Preplazil sem se skozi tramovje.« je odvrnil lokostrelci. »Rad bi bil ta dela zažgal, pa nisem imel s čim.«

»Veš kaj, Mihael,« je zaklical Kelling, »moje cunje so gotove. Bom pa jaz mislil na to tramovje. Naj vedo, da prvi napademo!«

»Začni, začni!« je kričnil Volodijovski.

Sam pa je skočil v orožarno in poslal novo vest v mesto.

Gospod Mušalski ni bil pri izpadu ubit, ampak se je vrnil, potem ko je dva velika topa zagazdil. Bil je med janičarji, ki se nameravajo upreti. Čez eno uro zapalimo tramovje in če bo poleg tega mogoče napraviti izpad, ga napravim. (Dalje prihodnje).

Naše mladinske organizacije

Da je slovenski narod kljub težkim krizam, ki mu jih je naprtila zgodovina, ostal veren, katoliški narod, se ima zato zahvaliti v veliki meri katoliškim mladinskim organizacijam, ki so zlasti v novejšem času budno pazile nad doraščajočim narodom, ki so ga vodile vedno v tisti smeri naše tradicije, ki je bila edino pravilna. Če gledamo delo Orla, moramo priznati, da je prav iz njega zrastle mnogo moč, ki so zrastle prav iz orlovske organizacije. Šele tedaj, ko nam je bil Orel nasilno vzeti, smo čutili, kolikšnega pomena je taka organizacija za narod in kolikšen greh je bil, greh ne nad organizacijo, ampak greh nad narodom samim, ko so onemogočili, da bi med narodom vršil svoje plodonosno delo. Danes nismo ostali brez mladinskih organizacij. Delo, ki ga je vršil svoje čase Orel, nadaljuje čas in razmeram primerno Zveza fantovskih odsekov in Zveza dekliških krožkov. Obe organizaciji sta sicer še mladi in ni bilo lahko zgrabiti in nadaljevati delo, ki je počivalo sedem let, vendar moramo reči, da sta obe organizaciji povsod dobro vpeljeni in da tudi dosežata cilje in polet prejšnjega Orla.

Vse vrste nasprotnikov so danes na delu s podvojenimi silami. Vse čuti, da v svetu nastaja nek preobrat, da hitimo novim časom nasproti. Vsak je prepričan, da bo prihodnji čas v mnogočem različen od sedanjega in naravna stvar je, da bo ostal in ukazoval tisti, ki se bo za težke ure najbolj pripravil. Ne bo odločala zgolj zunanja moč, niti ne bo odločilno število in množica, odločala bo za trajno le ideja. Kdor bo duhovno močnejši, ta bo nosil prapor bodočnosti. Sila in število premoti le za hip, trajna je notranja moč, zmaga ideja. Naše mladinske organizacije so prav zato našle pot med narod, ker nosijo visoko idejo krščanstva in prav zato žanjejo tudi uspeh. Ne da se vsega doseči čez noč, a tisto, kar dosežejo ideje, tako prekvajajo, da obstane in da pečet stoletjem.

Nikakor ne moremo reči, da so naše mladinske organizacije zajele vso doraščajočo mladino. Lahko pa trdimo, da je tisti del mladine, ki se zbira v naših organizacijah, že tako velik, da z njim mora vsakdo računati. Tudi bi bilo napačno, če bi stremeli samo za čim

večjim številom, kajti potem bi bilo težko delo, težko bi bilo reči, da je to nekaj elitnega, nekaj prečiščenega, med zrno bi zašle pleva in vse bi hiralo.

Eno je, kar našim organizacijam daje posebnega poudarka. Izobrazba. Ne samo organizacija, ne samo število, ampak tudi notranja prekvajitev mladega človeka. Prav zato vse druge naše organizacije ne obstanejo in ne morejo ustvariti ničesar drugega, ostajajo zgolj pri zunanostih, ker ne sežejo v bistvo človeka, ker ne priznajo večnostnih vrednot, ampak se zadovolje s praznimi, enodnevnimi gesli, kakor narod, država, svoboda, človečanstvo, narava itd. Vse to je premalo, da bi moglo oblikovati celega človeka.

Če smo si odkriti, je preteklo leto že obstojal strah, da bodo tudi naše organizacije

Ajdov cvet

Duhti na polju ajdov cvet,
smejoč se v beli dan;
biti v slovo še sonce gret,
ker mrak je že hladan.

Ti naših njev poslednji kras,
čebelic sladki roj;
pogodu ti je pozni čas
in naš slovenski kraj.

Naš ded je nekde tod oral
že zate v davnih dneh,
kjer ti uspeval, je ostal
s teboj na svojih tleh.

O kaj ob tebi je prebil
viharjev in nezdod,
zatiran od sovražnih sil,
od takrat že naš rodi!

Obvaruj slane te Nebo
in daj ti bujno rast,
naj večno tvoja zemlja bo
Slovcem sveta last!

* Pripovedujejo, da so ajdo zanesli v naše kraje že stari Slovani, ki so bili ajdje ali pogani. Sejali so jo na svojih pohodih. Kjer je obrodila, tam so se ustavili in naselili.

okolice. Malo spoštovanja do našega največjega praznika pa kažejo naši gostilničarji, ki na ta dan prirejajo ples. Kaže, da je dovolj denarja, še več pa lahkomišelnosti. Potem pa tožimo nad hudimi časi.

Raka pri Krškem. Nič kaj prijetna čustva ne navdajajo človeka, ko čita po časopisu, da je v zalozah še zadostna množina jedilnega olja, dočim ga v trgovinah še dajal časa ni dobiti. Da je s tem kmetstvo ljudstvo, ki mu dostikrat primanjkuje druge zabele, ali pa v sled obilnega dela nima časa za kuho, ima pa v to dobo na izbiro za z oljem pripravljenih okusnih jedstvin močno prizadeto si vsakdo lahko misli. Da tudi sladkorja ni preveč, naši ljudje že ne čutijo toliko, saj žive skromno kot se pač da. Prav bati pa se je, da bo sedaj, ko se sopeset daljšajo večeri, začelo v trgovinah primanjkovati petrolein.

Metlika. Slabo vreme imamo tudi pri nas, tako da ni mogoče posušiti otave, katera je letos lepa. Krompir že gnije. Koruza je zelena. Vse bi rabilo toplega sonca. V nedeljo 8. septembra pa vai v Metliki na velik Belokrajnski festival. Vožnja je znižana za 75%. Pridite, ne bo vam žal!

Sv. Avguštin v Halozah. Kakor običajno vsako leto, bo tudi letos na angeljsko nedeljo pri Sv. Avguštinu v Halozah romarski shod. Spored prošenja je sledeč: v soboto, 31. avg. ob 10 sv. maša, ob 16 se začne spovedovanje.

ob 18 kratka pridiga, nato slovesne večernice in molitve za mir. V nedeljo, 1. septembra: ob 6 sv. maša, ob 7 sv. maša s pridigo, ob 9 tiha sv. maša, ob 10 pridiga in slovesna sv. maša. Na svidenje pri Sv. Avguštinu v Halozah, ki je ena najlepših izletnih točk v Halozah!

Sv. Andraž v Halozah. Za prihodnje leto preti Haložanom veliko pomanjkanje, ker je ozimina skoraj popolnoma uničena radi rje, ki letos posebno v Halozah obvladuje. Ne vemo pa, kaj se pride na koruzo in ajdo. To je torej prvo, drugo in glavno pa je to, da letos ne bo nič vina in sadja, kar je naš glavni pridelek, za katerega izkupiček Haložani preživlja in oblači družino, plačuje davke in druge dolgovce, v katere je čez glavo zakopan. Če bo šlo tako naprej, haloški vinogradnik mora propasti.

Slov. Končice. Huda draginja nas pod Pohorjem zelo tare. Dojazen hude stiske pa z draginjo vred večja še slaba letina, ki je menda še slabša kakor je bila ona leta 1926. Samo takrat še ni bilo krize in tudi ne vojne. — Vse vrste nepravil nas obiskujejo. Te dni sta zaradi hudih nankov Dravinja in Bezina prestopili struge ter preplavili mnogo ojev in travnikov, kjer sta napravili veliko škodo. — Na naši meščanski bolni bo odprti septembra tretji razred, drugo leto bo pa že popolna. Ta je za vse slovenjekonjiški okraj velika pridobitev.

zašle in se začele zgubljaliti zgolj v zunanostih. Vse preveč je bilo raznih prireditev, taborov, telovadnih nastopov in škodljivega vandrnanja od nedelje do nedelje, iz kraja v kraj. Jasno je, da je do neke mere tudi to koristno in celo nujno potrebno, da se mladina pokaže tudi na zunaj, da se uveljavi pred svetom. Kakor je to rosnica, je pa resnica tudi, da bi preveč tega škodovalo.

Letos gre delo v naših organizacijah v drugo smer. Morda so razmere same k temu pripomogle, mnogo pa seveda zdravo spoznanje in živa potreba po notranjem delu. Notranja utrditev in poglobitev. To delo se sicer ne vidi, se ne pokaže toliko v javnost, a zahteva še mnogo več truda in dobre volje. Nekateri so postali celo tako naivni, da trdijo, da fantovska in dekliška organizacija pojema, da nimata več toliko moči, da bi si upali pred javnost. To je smešno. Tudi idejni delovni načrt vodstev je v letošnjem letu predvideval poglobitveno delo obeh organizacij. Ponosni smo lahko, da je delo, ki je nasilno prestalo za sedem let, spet živo, spet dejavno in da z mladinskimi organizacijami danes nudimo narodu to, kar smo mu nekoč.

Ko se polagoma bližamo spet novi sezoni, ko se odpirajo domovi in dvorane, ko se spet zbira mladina k delu na svoje sestanke, je potrebno poudariti dvoje: Naj ne bo našega človeka, ki bi ne bil v mladinski organizaciji. Naj ne bo staršev, ki bi imeli še kake predodke in bi ne puščali otrok v fantovsko ali dekliško organizacijo. Rastemo in se množimo in potrebno je, da združimo krog sebe vse, kar je voljno živeti, se krepiti duhovno in telesno. Druga stvar pa se tiče predvsem vodstva odsekov in krožkov: Peljite na globoko! Prekvajite svoje ljudi s krščanskimi idejami, dajte jim zdrave izobrazbe in zdravega pogleda na vse, kar se v svetu dogaja. Le telesno zdrava in duhovno močna mladina, bo zmožna dvigniti prapor bodočnosti!

Ježica. Na Ježici sta se srečala, prav mil' sta se spogledala 28. t. m.: Abraham in č. g. župnik Janez Pucelj. Kaj sta se zmenila, ne vemo. Vemo pa, da je bil g. župnik v dijaških letih Bogumil Gorenjko, ker je Janez in iz Gorenje vasi pri Ribnici doma. Prav pridno je polnil mladinske liste s pesmicami in povestkami (Vrtec, Angelček, Zvonček, Orlič in dr.), tudi pri Domu in Svetu in v Mladiki so ga radi videli. Bolj znan pa je kot odlični prevajalec v Mohorjevi družbi (Krivičen vinar, Mutasti greh in dr.) v Slovincu (Pevček, Podkorniški gospod), da ne omenjamo manjših del, ki jih je obilo. O njem bi mogli povedati tudi listi Kres, Vigred, Domoljub, Bogoljub in Glasnik presv. Srca Jezusovega in še drugi. Ko je pokaplanoval v Smarjeti in na Blokah, je šel župnikovat k Sv. Vidu nad Cerkljico, kjer je Vidovcem v cerkvi naslikal kmetstva nebesci: vaškega župnika sv. Janeza Vianeya, kmetovalca sv. Izidorja, dekle sv. Notburgine in pastirico sv. Bernardko. Uvedel je v faro tudi katoliške časopise in knjige. Vidovska župnija, ki ji drugje pravijo burja, ga je zanesla na Ježico, kjer imajo Posavci kar štiri svetnike in eno svetnico, da jih varujejo: sv. Kancijana, sv. Kancijanin in učitelja sv. Protas. Ljubljana rine na Ježico, Ježica v Ljubljano, hiše in hišice rastejo, farna cerkev postane premajhna za svetniško družino in verne Posavce. »Dajmo jo razriniti!« je dejal g. župnik. In so jo. Načrta in stavbne umetnosti mu sicer niso naredili njegovi rojaki, o katerih gre glas, da so cerkev razriniti, pač pa je vse to naredil učeni gospod iz Ljubljane. Posavci so dali z veseljem srcem in odprto roko najpotrebnejši material: denar in je bilo potem vse drugo naravnano. Danes so ponosni na svojo razširjeno cerkev. Ima g. župnik še marsikaj na umu, da bo koristil Cerkvi in narodu. Daj mu, dobri Bog, zdravja in še mnogo plodnih let.

Obleke perilo

V NAJNOVEJŠIH VZORIH
V NAJVEČJI IZBIRI
V NAJBOLJŠI KAKOVOSTI
IN PO NAJNIŽJIH CENAH

CENIK ZASTONJ

NAJVEČJA DOMAČA TRGOV-
SKA HIŠA V JUGOSLAVIJI

Sternnecki

CELJE 19

KLOBUKI, ČEVLJI, NOGAVICE, ROKAVICE, KRAVATE, ROBCI, DEŽNIKI

Iz Churchillovega govora

Dne 20. avgusta je v angleškem parlamentu govoril predsednik angleške vlade Churchill o dosedanjem poteku vojne in o položaju Anglije. V svojem govoru je med drugim izjavil:

Sedanja vojna je prav za prav nadaljevanje zadnje vojne, ki jo je Anglija pred 25 leti morala voditi z Nemčijo. V zadnji vojni se je borilo na milijone ljudi in smo na primer v prvem letu zgubili 365.000 mož, v sedanji vojni pa znaša število naših mrtvih, ranjenih in ujetih šele 92.000. Na enega mrtvega ali ranjenega vojaka v sedanji vojni pride pet mrtvih ali ranjenih v zadnji vojni. Današnje klanje je le majhen del klanja v svetovni vojni. Toda posledice sedanje vojne so za usodo narodov hujše od vsega, kar se je dosedaj v zgodovini moglo kakšnemu narodu pripetiti. Prav tako je v sedanji vojni vse ljudstvo zapleteno v vojno in fronte so danes povsod. Fronta teče danes sredi vasi in mest in skozi tovarne, in delavci so prav tako vojak, kakor oni, ki nosijo vojaško uniformo.

Za Nemčijo je sedaj položaj tak, da je razpršena po vsej Evropi. Zato se moramo skrbno, načrtno in na poseben način pripravljati na vojno, ki nas čaka v letu 1941 in 1942. Dve, tri leta, to ni dolga doba. Še krajša pa je ta doba v življenju narodov. Ne mislim na to, da se bo v bodoče Anglija morala samo braniti. Pot do zmage morda ne bo dolga, toda za enkrat ne smemo s tem računati.

Se ostreje bomo izvajali blokado ne samo Nemčije, ampak tudi Italije in Francije in vseh drugih držav, ki so prišle pod nemško zasedbo. Nikakor ne bomo dopustili, da bi kdo vozil živež v dežele, ki so pod nemškim nadzorstvom. Mnogo živežnih pridelkov se namreč lahko uporablja za izdelavo razstreliv, krumpir pa uporabljajo za pridobivanje alkohola, ki ga potrebujejo za motorni bencin. Mnoge potrebščine za izdelovanje letal se pridobivajo iz mleka.

Naša vlada je na oblasti šele četrta leta. Toda koliko hudih nesreč smo že morali ugo-

toviti. Nizozemska je zasedena, mesto Rotterdam pa je porušeno. Belgija je zasedena in poražena in naša vojska, ki je bila v Belgiji, je morala pustiti tam vso svojo opremo. Naša zavezniška Francija je izločena iz boja. Italija nam je napovedala vojno. V Vichyju je vlada, ki lahko vsak trenutek postane naša sovražnica. Vsa evropska obala od severa do španske meje je pod nemško oblastjo. Nemška letalska sila, ki je številčno toliko močnejša od naše, je prišla čisto blizu naših otokov. Sovražna letala so samo nekaj minut oddaljena od naše obale.

Angleško državo čakajo najbrž še večje preizkušnje, toda noben Anglež ne bi mogel prenesti končnega poraza. Mi smo svojo armado iz nič ustvarili, čez Atlantik pa smo že pripeljali ogromne količine orožja. Naše tovarne delajo tako kakor nikdar poprej.

Naše brodogradilne delavnice so močnejše kot pa v začetku vojne. Upam, da nam bodo naši ameriški prijatelji pravočasno poslali potrebne ladje, da bomo izpolnili razliko med brodogradilni iz leta 1929 in 1942. Svetovna morja so nam odprta, delovanje podmornic pa je omejeno. Magnetne mine so premagane, naše trgovinske brodogradilne delavnice pa je po enem letu vojne večje, kakor ob izbruhu vojne.

Ljudje, varujte se nepotrebnih pravi

Trgovci z vinom Cene je kupil od gostilničarja Toneta kravo za dogovorjeno kupnino 1700 dinarjev. Kupnina naj bi se bila poravnala na ta način, da bi Cene dobil Tonetu vino. Cene je kravo odgnal in takoj naslednjega dne poslal Tonetu gotovo količino vina za dogovorjeno ceno 1210 din, ostane na kupnini za kravo bi poravnal pozneje bodisi z vinom ali pa z gotovino. Čez pet dni je Cene poslal Tonetu pismo, v katerem pravi, da bo naslednjega dne kravo nazaj postavil, češ da nima dovolj mleka, nakar je Tone takoj tudi pisмено odgovoril, da krave ne ma a nazaj z izjavo, da on jamči samo za zdravje krave, kakor postava veleva, nikakor pa ne za to, če krava ni mlekarica. Prihodnji dan je Cenetov hlapec res prignal kravo na Tonetovo dvorišče in rekel Tonetu, da mora kravo nazaj vzeti, snel je vrv, pustil kravo na dvorišču in odšel. Tone je pobral fižolovko in nadrevil kravo; ta je zbežala in se zatekla v hlev nekega posestnika v vasi. Ta posestnik je pozval tako Ceneta kakor tudi Toneta, da naj pride ta ali oni po kravo, pa nobeden ni hotel tega storiti. Zupan je odredil, da naj krava ostane do nadaljnjega v tujem hlevu, ta posestnik naj jo pa krmi. Krava je dajala po 2-3 litre mleka na dan. Ker se nihče ni zmešnil za kravo, jo je zupanstvo na dražbi prodalo za 1000 din in s tem zneskom krilo stroške, ki so nastali s krmljenjem pod tujo streho, tako da je krava sama sebe ujedla.

Čez leto in dan pa je Cene tožil Toneta na vratišilo zneska 1210 din, to je vrednost vina, katerega je dal Tonetu na račun kupnine za kravo. V tožbi je trdil, da je bil opravičen razrušiti pogodbo in kravo vrniti, češ da je bila krava kupljena samo na poskušajo in ker krava ni

imela 8-10 litrov mleka na dan, za kar je prodajalec ob sklepu pogodbe jamčil. Razvila se je nato dolga pravda, ki je trajala eno leto, Cene ni mogel dolžati, da bi bil kupil kravo samo na poskušajo in tudi ne, da bi bil prodajalec jamčil za količino mleka. Dokazalo se je sicer, da je Cene iskal mlekaričo, da pa so prodajalec in druge navzoče osebe rekly, da ta krava za sedaj še ne bo imela veliko mleka, ker je šele po prvem teletu, da pa bo imela po drugem teletu obilo mleka. Na podlagi tega je Cene izgubil. Izid te pravde je bil pa takle: Krava v vrednosti 1700 din je sama sebe pojedla; Cene je bil ob vinu v vrednosti 1210 din, razen tega je moral plačati okrog 8000 din stroškov; končno je bil tudi Tone prikrajšan na kupnini za 400 din, kajti on je prodal kravo za 1700 din, dobil pa je vina le za 1210 din; če bi bil Tone na podlagi te sodbe tožil Ceneta še za 400 din, bi bil tožbo gotovo dobil; tožiti se mu pa ni ljubilo, menda je kot gostilničar pri vinu dovolj zaslužil, da ni imel škode.

V obče zanimivo je pa to, kar sta pri razpravi izpovedala izvedenca, od katerih je bil eden posestnik, drugi pa živinodržavnik in vendar sta se njuni mnenji strinjali. Običajna krava mlekarica ima navadno na dan 8-10 litrov mleka; če ima krava manj mleka ali pa vsaj še po 5 litrov na dan, potem je še toliko vredna, da je krma poplačana; če ima pa še manj mleka, je le še za mesarja. Krava po prvem teletu ima manjšo količino mleka, vendar se pa količina zviša na ta način, da se krava dalj časa po prvem teletu molze in ne pusti k biku. S tem se povečajo žleze, katere ostanejo po drugi teletu ravno tako velike in ostane prejšnja količina mleka.

Od 31. avg. do 9. sept.

Ljubljanski velesejem

Razstava industrijskih in obrtniških izdelkov.

Posebne razstave: Pohištvo. Mala obrt. Turizem. Motorna in jadralna letala. Zaščita pred napadi iz zraka. Zobna tehnika. Naša vsakdanja prehrana. Cvetje in povrtnina. Perutnina, kuni, golobi. Likovna umetnost.

Zabavišče — Totti teater.
Tekma harmonikarjev 8. sept.
Zrebanje daril za oviskevalce.

Polevna vozna na železnici in parnikih.
Na postajni blagajni kupite rumeno železniško izkaznico za din 2.—.

Čas je zlato!

Ne odlagajte z nakupom TURFAN mline. Današnje visoke cene žitu in moki vam dajo misliti, kako veliko dobička in koristi nudi domači mlin. TURFAN mlin melje vsa žita v razno moko, izdeluje ješprenj in kašo. Interesanti, pišite po brezplačno navodila!

Štefan Turnšek
Ljubljana, poštni predal št. 88

Gnojilne črpalke
brzoparilniki
štedilniki

GAMA

novi modeli, višek dovršenosti, odlični v rabi,
10-letna garancija, najnižje cene, izdeluje
Podraž Ciril, Ig 147 pri Ljubljani

Čebelni vosek, veččin, rožičke od rši.
(secale carnutum)
kupi po najvišji dnevni ceni
Buic Franjo, farmacevtski zavod, **Milna**.

Ljubljanski velesejem Vas vabi!

Blizu glavnega vhoda razstavljam najboljše

stroje in orodje za poljedelstvo

mlatilnice, slamoreznice, čistilnice za žito, reporeznice, pluge, brane i. t. d. i. t. d.

Železnina Fr. Stupica - Ljubljana

Gospodarska cesta št. 1

Moštova esenca Mostin

Z našo umetno esenco Mostin si lahko vsakdo z malimi stroški pripravi izborno, obstojno in zdravo domačo pijačo. Cena 1 stekla za 150 litrov din 20.—, po pošti din 40.—, 2 steklenici po pošti din 65.—, 3 steklenice po pošti din 85.—.

Prodaja drogerija Kanc, Ljubljana, Židovska ul. 1
Na deželi pa zahtevajte Mostin pri Vašem trgovcu ali zadrugi.

Kadar potrebujete
GONILNE JERMENE

ŽAGE ali

MLINSKE POTREBŠČINE

obiščite trdko

FR. BRCAR, LJUBLJANA

Kotlovorska ulica 13.

Podpisana izjavljam, da nisem plačnica za dolgove, katere bi naredil kdorkoli na moje ime. — **Pepca Abunar, Ljubljana, Borutova 10.**

Nov redilni prašek

»REDIN« za prašiče. —

Vsak kmetovalec si lahko hitro in z malimi stroški zredi svoje prašiče. Zadoštuje že 1 zavitek za 1 prašiča ter stane 1 zav. 6 din. po pošti 17 din, 3 zav. po pošti 29 din, 4 zav. po pošti 35 din. — Mnogo zahvalnih pisem. Pazite: pravi Redin se dobi samo z gornjo sliko.

Prodaja drogerija Kanc, Ljubljana, Židovska ul. 1.
Na deželi pa zahtevajte Redin pri Vašem trgovcu ali zadrugi.

Mali oglasnik

Vsaka drobna vrtica ali nje prosti vrta za enkrat Din 5.—. Naročniki »Domoljuba« plačajo samo polovico, ako kupujejo kmetijske potrebščine ali prodajajo svoje prideleke ali iščejo poslovo oziroma obrtniki pomočnikov ali vajencev in narobe.

Mlad kmetijski fant

se takoj sprejme za opravljanje gov. živine. Plača po dogovoru. Tisti, ki zna moliti, ima prednost in visjo plačo. Pisane ponudbe upravi Domoljuba pod št. 12.648.

Krojaškega vajenca

z vso oskrbo v hiši takoj sprejemem. Lovro Vrtič, Duplje št. 28, Gorenjak.

Hlapec in dekle

takoj sprejme Martin Rotar, Jezica 33 pri Ljubljani.

Ročno brizgalno

na štirih kolesih, zelo dobro ohranjeno, ugodno proda Gaslika četa Petrova vas, Zupa Črnomelj.

Dve služkinji

za vsa dela sprejme Julija Florjančič, gostilna, Dravice 287.

Kravo

dobro mlekarico, s 8. telikom, proda Peter Rode, Skrajčevce 11, Radomlje.

Kolarskega pomočnika

takoj sprejme Jost Vrhovnik, splošno kolarstvo, Na Jami 15, Strazišče-Kranj.

Več čevljev pomočnikov

takoj sprejemamo za stalno. Griše & Comp. Čevljarstvo, Novo mesto.

Motorno žago

na bencin ali posamezno prodam. Janez Brezar, Primakovo 34, Kranj.

Kozolec

dobro ohranjen, s šestimi okni (štanti) — ugodno napredaj. Vprašati: Perusek Alojz, Sevnica.

Razprodaja

moških in ženskih koles odličnih znamk po znižanih cenah pri Franc Podobnik, trg., Rudnik 123, Ljubljana (poleg gaslik doma).

Travnik

36.000 m², 3 dravnih cest, 29 minut od kmetov, prodam. Naslov v upravi »Domoljuba« pod 12.312.

Majhno posestvo

blizu cerkve na Dolenjaku, kupim. Ponudbe upravi »Domoljuba« pod »Posestvo« 12.358.

Smrekove storže

kupim. Prosim ponudbe. Sasa Stare, Menges.

Smrekovo smolo

surovo, kupim. Kder je ne zna obrat, mu pridem na dom pokazat. Zagorci, Trbovlje II. št. 100.

Staro železo

kupi na drobno in cele vagonne železnice. Fr. Stupica, Ljubljana, Gospodarska cesta 1.

Kmečko dekle

nad 25 let, sprejemam za pomoč v gostilni in vsa hišna dela. — Naslov v upravi »Domoljuba« pod 12.673.

Moške obleke

perilo in vsa oblačila po priznanih nizkih cenah si nabavite pri Preskerju - Sv. Petra cesta 14 — Ljubljana.

Telice

1 leto staro, pingav, rodovno prve vrste od mlekarice, prodam — Skaručna 15.

Ržene rožičke

vsako množino, kupujemo po najvišjih dnevnih cenah. Salua d. d., Ljubljana, Cigletova ulica št. 8 ali Menges.

Vajenca

za torbarsko obrt takoj sprejemem. Mora biti iz najbližje okolice Domžal. Naslov pove upravi »Domoljuba« pod 12.625.

Ročno stiskalnice

za sadje proda Janez Ravnik, posestnik, M. Ljubno, p. Podnart.

LJUDSKA POSOJILNICA V LJUBLJANI

zadruga z neomejenim jamstvom

Ljubljana, Miklošičeva cesta 6

v lastni palači

obrestuje hranilne vloge

najugodnejše

Nove in stare vloge,

ki so v celoti vsak

čas izplačljive

obrestuje po **4%;** proti odpovedi po **5%**

»Domoljuba« stane 35 din za celo leto, za inozemstvo 60 din. — Dopise in spise sprejema uredništvo »Domoljuba«, naročnino, inserate in reklamacije pa uprava »Domoljuba«. — Oglasi se zaračunajo po posebnem ceniku. — Telefon uredništva in uprave: 46-64. Izdajatelj: dr. Gregorij Pečjak. — Urednik: Jože Košček. — Za jugoslovansko tiskarno: Jože Kramarčič.